

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hátra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hátra ..... 3 k. 40 f.

NYRDTÉSEK:
6-hatásos poltisor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Régióvár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 227

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, szeptember 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Villogás.

Szent Bazil köpenyge alatt.

Egyről-másról. Irta: Vay Sándor gróf.

A kínai háború.

Krivány a vádtanács előtt.

Párbajkép a kereskedő segéd?

Mamusics holttestét megtalálták.

Lipót Szalvátor főherceg és a dinasztia
hervét ága.

A kerékpáradó csödjé.

Színházi epizódok.

Tárcsa: Az első. Irta: Thury Zoltán.

Csarnok: Próbaszolgálaton. Irta: Cserzy M.

Villogás.

Arad, szeptember 29.

Sokáig vitás kérdés volt a meteorológusok között, hogy vajon mi magyarázata lehet annak a tűneménynek, mely a nyári éjeken gyakran látszik, midőn a csillagos eget alulról feltörő villámlások szakadatlan egymásutánja futja be köröskörül a láthatáron? Ma már megtalálták a nagyon is egyszerű, de annál találóbb magyarázatot. Valóságos zivataroknak a jelei azok a villogások melyek ugyan a látkör alatt dühöngenek, s a menykőcsapásoknak csak a visszfénye látszik hozzánk, de ezekből megérthetjük, hogy közelünkben vannak s könnyen eljöhetnek hozzánk is.

A főváros függetlenségi polgárainak körében már néhány hete mozgalmat indítottak egy új függetlenségi párt alakítására. E párt keletkezésének létjogosultsága

abban rejlik, hogy a meglevő függetlenségi párt két árnyalata nem elég radikális, sőt az egyik sajátképen hamis lobogó alatt harcoló klerikális frakció.

Még csak szó van az új párt alakulásáról, de valóban csak időkérdése, hogy mikor fog Minervaként az idő nyílító fejéből kipattanni, a ható erők ma még csak a politikai látkör alatt villognak, de minden órában fölébünk kerülhetnek és valódi zivatarral dulhatják fel a mostani kedélyesnek mondható állapotokat, melyeknek csak hang és menykő nélküli villámai vannak.

Az egyházi vagyon szekularizációja! Ime ezt a szörnyüségű jelszót is felírta zászlajára ama párt szervező bizottsága, és senki sem kételkedik benne, hogy — ha gyujtogatni akarnak azok az urak — abban a jelszóban olyan csávát találhatnak, a melylyel ugyancsak lánggra lobbanthatják a kedélyeket.

Egy bolond százat tesz, mondja a példabeszéd, melynek azonban mélyebb értelme abban rejlik, hogy megérett, kőreésre kész mozgalmakat rendszeren hóbortos idealisták — készítetve vagy önként — indítanak meg, s a mely azután magától óriásivá fejlődik, annélkül, hogy ennek a kezdő példája lett volna az oka.

A Róma által előkészített harczi kedvények és az egyház-politikai reformok természetes visszahatásának kitörését egy olasz nevű magyar főúr kezdte meg a néppártot megalakító bombasztikus prokla-

mációjával, mely fölött akkor sokan nevettek; és nevettek az egyetlen képviselő fölött, a kit erre az új párt az Ország-házba küldött, s ma már az a néppárt, egy félelmes és végzetessé válható csapása nemzeti létünknek.

Ennek a haza- és szabadságellenes pártnak dulása közéletünk rendjében egyebek közt éppen abban a visszahatásban is fog nyilvánulni, melyet a másik oldalon támaszt. A klerikális néppárt ellenében szükségkép egy radikális néppárt fog keletkezni, s míg amaz a katolikus autonómia álczégére alatt az alátványoknak is papi kezelés alá vonását sürgeti, ez utóbbi a papi javadalmaknak is állami birtokba leendő vételét követeli: míg a klerikális néppárt teljesen megakarja fosztani a felelős kormányt az egyházfejedelmek kinevezése körül eddig gyakorolt befolyásától, addig a radikális néppárt majd azt fogja kívánni, hogy a főpapok is közpénztárból fizetett állami tisztviselők legyenek.

Ma még csak föllobanó lidérczfénynek látszanak e követelések, pedig ezek meggyőződés erejével bíró s a nagy tömeg körében mélyen gyökeredző elvek, melyeket a magyar hazafias aggodalom mint időszerűtlen rejt el az aktualitás fölszine alá, de ha a klerikális reakció mindenáron napirendre kényszeríti ezt a kérdést, megdöbbenve fogja esetleg tapasztalni, hogy ez nem vallási, hanem társadalmi és közgazdasági kérdés lesz, s az ostromló tábor erejéről az illetőknek, kik oly köny-

TÁRCZA.

Az első.

Irta: Thury Zoltán.

Markó ügyvéd urat valami hűdés érte. Nem tudta megmondani, hogy micsoda, csak a balkezevel intett, lecsapott a levegőbe, hogy ilyen: hirtelen, váratlan ütés forma, a mi a jobbik felét egészen megbénította. Az orvos azt mondta, hogy az ütés ismétlődni fog s akkor valószínűleg beleszól a szív dolgába is, mintha az órára ütnének kalapácsal, szétpattanak a rugók-kerekek, nem ketyeg majd tovább.

Markóné — második felesége Markónak, szép harminczon felüli, magas, karcsu asszony, — nem igen tudott sirni. Ha nagyon törülte, könyök szívrogtak le a szeméből az arczár, de alig egy pár csepp. Egyszerre fölpillantott az orvosra:

— És mikorra várható?

— Ma, holnap, két hét múlva, az Isten tudja.

— Es biztos?

— Biztos.

Az asszony arczán egy pillanatra csakugyan őszinte és becsületes szomorúság ült. Az szaladt át az agyán, hogy az a szegény, ott benn, még se volt rossz ember egy perczig se. Nyugodtamasan lehetett mellette megélni. Az utjára hagyta s ha itt-ott zsörtölődött kissé, azt

annak kell felróni, hogy nyugós volt a természete és a régi módi szerint gondolkozott. Pedig hát én Istenem, ujabban már nem szokás az asszonyt lakat alá tenni s nem kell nagy dolgot csinálni abból, ha itt-ott egy magában is elszorakozik néha. Mindez délután történt. Mikor az orvos elment, még azt is mondta:

— Csak ne hagyják magára egy pillanatra se. Talán küldök Pestről valakit, ha nem bírnák a virrasztást.

Estefelé csakugyan kijött az ápolónő. Hosszu sovány asszony, vén és rossz szemű, nagy kerek okulárral az orrán, a minek a közepéből kis szűrke szemek pislogtak elő. Ugy mozgott, mint egy masina. Leült az ágy mellé, mereven, mozdulatlanul a beteget nézte s azonközben semmi egyebet nem tett. Mintha a halál bujt volna ebbe a deszkába. Hideg támadt körülötte s a szép kövér asszony borzongva menekült ki az udvarra, azután le a kertbe és sóváran, vágyakozva bámult bele a sötétbe, ami mögött derengős volt az ég, ahogy fölvilágított rá a nagyváros sok ezer lámpája. Arról most már szó sem lehetett, hogy bemenjen. Érezte, hogy körül lesi a falu. A bokrok mögött, körös-körül a már sötétes estéből, mintha száz meg száz szem vigyázta volna a mozdulatait s pletykára éhes fülek ellenőrzik a sóhajtását, hogy vajon igazán szívből jön-e vagy csak úgy van megfábrikálva erre az alkalomra? Meg mintha lépéseket is hallott volna körös-körül. Zizegett, izenetet, mesét, gyanut

hordott a lábai alatt a fü. A falu meg ébren van.

A beteg szobájába nem is mert bemenni. Nem a haldokló urától félt, hanem az asszonytól, aki mellette ült s bámult rá azzal a pillantással, ahogyan unatkozva a vegyész várakozik arra, hogy a retortájában végre menjen az az átalakulás, a minek jönni kell.

Reggel mégis be akart menni a városba. Magyarázta magának, hogy úgy is minegy az, akár itt van, akár nincs itt. Az embernek vagy eljön a vége, vagy nem jön, abba nem lehet beleszólani. Oka is lett volna a bemenetelre, a fiókjában pár forintja volt mindössze. Egy kis pénz kellett kihoznia a takarékpénztárból. Kell majd itt, sok mindenféle kiadás lesz. Becsöngette a szobalányt és fogatott. Szép kis kaczer kocsija volt vászon fedéllel s fúrge lovai már az ajtó előtt kapálták a kavicsot, amikor rászánta magát arra, hogy bemenjen az urához. Az ápolónő vissza se fordult. Ugy bámulta a beteget, mintha tegnap óta le se vette volna róla a szemét. Az pedig mozdulatlan volt, éppen csak az egyik szemében nyíltak szét fáradtan a pillái néha. A mikor meglátta az asszonyt hosszasan ránézett s hirtelen hunyta le a szemét, mintha az neheztelne.

— Semmi? — kérdezte az ápolónőt az asszony.

Az vissza mormogott:

— Nem lehet segíteni.

Az asszony gögösen egyenesedett ki, hogy

nyelműen játszanak a tüzzel, egyelőre fogalmuk sem lehet.

Katholikus főpapjainkon van a sor, hogy a papi javak szekularizációjának s ennek nyomán más radikális evolúciók kérdésének felvetését megakadályozzák, vagy azok hatályának erejét ellensúlyozzák azzal, hogy annak az örült klerikális hajszának egyértelmű eljárással véget vetnek, melyet az ő tekintélyük védelme és a vallás érdekeinek ürügye alatt némely fanatikus vakbuzgó vagy számító érdekhajhász belbékénk rovására mind eszeveszettebbül üz.

Ideje, hogy a klerikális néppárti izgatásoknak vége szakadjon, mert ha egyszer a visszahatás zászlaját kitűzik, nagyon kérdéses, hogy melyik tábor lesz a népeesebb és erősebb, és a vérszemre kapott radikalizmus, kivált ha a magyar nemzeti érdekekhez simul, hol fog majd megállapodni?

Szent Bazil köpenyege alatt.

Arad, szeptember 29.

Mig a magyar nemzet és kormány vallatva törekszik azon, hogy a nyomorgó ruthén testvéreit felsegítse, addig arról ad hirt egyik fővárosi ujság, hogy éppen a ruthénség körében rendszeres üzemek folytak, melyeknek nemcsak az a céljuk, hogy a ruthén szellemet és nemzetiséget a magyarosodástól védelmezzék, hanem az, hogy a magyarságban is ruthén nemzetiségi propagandát üzenek az egyes magyar községekre ráerőszakolt ó-szláv liturgia által.

A M. Sz. mai számában a munkácsi püspök e hazafias törekvéséről a következőket írja:

A Szent Bazil-Társulat befolyása kivitte Firczák Gyula püspöknél, hogy a püspök négy olyan községbe, ahol emberemlékezet óta magyar a ritus nyelve, olyan papokat küldjön, akik egy csapásra meghonosították ott a szláv misét. Oly községeket választottak, a hol a nép nagyobb ellenállásától félni nem lehetett. Ez a négy község: Nagy Dobos, Parasznya, Salánk és Hodászka. Hodászka-ra alig néhány hete küldtek orosz papot, tehát már a római zarándoklat után.

Ugyancsak Firczák Gyula munkácsi püspök intézkedésére történik az, hogy Budapesten sátoros ünnepeken orosz misét kell tartani.

S végre, a mi legjobban fáj a görög-ka-

tholikus magyarságnak, megkezdte a püspök Mária-Pócs-nak az elruténítését is. Mária-Pócs a magyarság szívének kellő közepében van. Szabolcs leghiresebb bucsujáró helye, a hol az augusztusi nagy bucsun a hajdudorogi pap szokott emberemlékezet óta magyar misét mondani. Azt nem merték megtenni, hogy egyszerre megváltoztassák ezt a szokást. Fokozatosan tették meg ezt. Tavaly augusztusban Firczák munkácsi püspök püspöki biztost küldött le Mária-Pócsra, a ki a püspök meghagyása folytán vegyes misét rendezett a magyarság nagy megbotránkozására. Ez a vegyes mise abban állt, hogy a mise fő részét szláv nyelven mondták, a lényeg telen részeket, a diakonusok részét pedig magyar nyelven.

Az idén augusztusban azután egyszerűen lerendelték a munkácsi aulából a hajdudorogi papot, s Firczák püspök egy Suba nevű papot küldött le Mária-Pócsra az augusztusi bucsura, a ki már tiszta szláv misét mondott.

Megdöbbenő a magyarságnak ez a szívében való rendszeres támadása. S most, mikor az átmenet az idei augusztusi bucsun megtörtént már, Firczák Gyula munkácsi püspök arra vállalkozott, hogy a maga püspöki tekintélyével szentesíti a mária-pócsi támadást, még pedig oly körülmények között, a melyek egyértelműek az egész magyarság arczulsapásával. A görög-katholikusok a magyar királyság kilencszázéves fennállásának emlékeztetőre októberben külön ünnepet akarnak rendezni. A munkácsi püspök azt tervezi s ez a terv már hivatalosan nyilvánosságra is jutott, hogy a magyar királyság emlékeztetőre szentelendő jubileumi bucsun a zarándoklatot személyesen fogja október 15-én Mária-Pócsra vezetni, a hol maga fog természetesen szláv misét mondani.

A püspöknek ez a terve általános felháborodást kelt a görög-katholikus magyarság körében. Hiszen ha Firczák püspök okvetlenül személyesen akar a jubileumi misén szláv misét mondani, ám tessék; de vezesse akkor a zarándoklatot olyan helyre, ahol helye van a szláv misének. Vezesse például Vereczkére. De hogy éppen Mária-Pócsra kell majd a püspöki szláv misét meghallgatni: ez már valóban tulságosan próbára teszi a görög-katholikus magyarságnak azt a reverenciáját, amelylyel eddig elültették a Szent Bazil Társulat egyre erősödő befolyását a munkácsi aulában.

Legfőbb ideje, hogy annak a nemzeti eretnekségnek, amely a görög-katholikus magyarság létét veszedelemmel fenyegeti, vége vessék.

Czáfolatul erre a támadásra, Papp Antal

püspöki titkár nyílt levelet tesz közzé, melyben az alábbiakat mondja:

A higgadtan, józanul gondolkozó, igaz hazafiak előtt a történelem tanúsága szerint nyilvánvaló és köztudomású tény, hogy a munkácsi egyházmegye hívei, kezdve a legrégebb időtől, jó- és balsorsban mindig hű osztályosai voltak szerető és szeretett testvéröknek: a magyarnak. Sokszorosan kiállotta a tűzpróbát az örökre kötött frigy, tanuk reá a Rákócziak, Bercsényi kora és szabadságharcunk lezajlott napjai. És hogy híveink egy évezreden át szeretett hazánkhoz mindig ilyen hívek maradtak, — kinek tulajdoníthatjuk másoknak, mint vezetőiknek: lelkészeik — és legfőbbképen püspökeiknek. Hogy pedig mennyire alaptalanok a fölmerült vádak, feleljen erre Wlassics Gyula dr. miniszternek éppen ezen inkriminált VIII. számú körlevélre e hó 23-áról 3796. eln. sz. a. Firczák Gyula munkácsi püspökhöz intézett elismerő levele, mely így szól:

Méltóságos és főtisztelendő püspök ur!

Olvasva méltóságodnak egyházmegyéje papságához folyó évi augusztus hó 26-án 6280. sz. a. kelt VIII-ik számú, a hazafias irányú népoktatás törvényszerű fejlesztése és beosztása érdekében intézett főpásztori körlevelét, őszinte örömmel látom abban méltóságodnak a népoktatásügy érdekében tanúsított követésre méltó erélyét, bölcsességét, tapintatos szigorát és hazafias lelkesedését, melynek eme körlevél immár nem első megnyilatkozása s melytől egyházmegyéjére, főleg a szegény földnépére az erkölcsi és szellemi jólét bőséges áldásának kell áradnia. Fogadja méltóságod a népoktatásügy érdekében kifejtett hazafias és buzgó munkásságáért őszinte köszönetem kifejezését. Budapest, 1900. szeptember hó 23-án. Wlassics s. k.

TÁVIRATOK.

A király Görzben.

Görz, szeptember 29. O felsége reggel 9 órakor ideérkezett és a lakosság viharos ovációi közt hajtattott be a városba.

A bajor herczogek uton.

Bécs, szeptember 29. Lipót bajor herczeg Visegrádról ideérkezett és csakhamar tovább utazott Münchenbe. György bajor

még nagyobb és szebb lett. Nagyon le akarta hordani a fekete ruhás soványat, de aztán még se szólott egy szót se. Ilyen ágy mellé nem illendő a hangos szó. Megelégedett azzal, hogy majd kidobhatja, hogy ha jön az orvos. Bucsuzóban még az ura fölé hajolt. Erre megint megnyílt az ember szeme s valami iszonyatos kin folyhatott le benne. Kiült a pillantásába a rémület. Az asszony megdermedve állott fölötte, de nem értette, hogy mit akarhat. Azt is látta, hogy a szája megmozdult. Valamit mondani akart. Az asszony biztatta:

— Próbáld fiam, próbáld.

Az ápolónőből fölkonogott a szó.

— Hiába.

Csakugyan hiába való volt minden igyekezet. Az asszony fölfonta szép gömbölyű, teli vállát, mint aki az mondja, hogy nem tehet semmiről — és kiment a kocsihoz. — Az ajtóból azonban visszafordult még az ápolónőhöz.

— Ha kell az asszonyságnak valami, csak csöngessen. Reggelizett már?

— Nem.

— Miért nem? Az Istenért, csak nem fog itt koplalni. Rögtön intézkedem.

— Ne tessék.

— Miért ne?

— Nem kell.

A kocsiiban valami nyugtalanította. Maga se tudta, hogy mi, de valami olyast érzett, mintha éjszaka lenne, sötétség és mindenfelé sok ismeretlen árok, szakadékok, amelyek elnyelik a ko-

csit, lovat, az asszonyt — és a hideg borzongatta. Tájékozatlanság vett erőt rajta. Nem tudta, hogy mihez kezdjen, ha a városba ér, vissza is szeretett volna fordulni, vagy pedig egészen elmenni innen, másfelé valamerre. Behunyta a szeméit egy-egy percze, hogy magához térjen, de csak belezsibbadt az agya az egyhangu zajba, ami a kocszi kerekei alól, meg a lovak patkóinak tik-takjából összeformalódott. És néha itt a perzselő napban is átfutott rajta a hideg. A gálócsi lejtőn egy négylovas kocsji jött szembe. Előrehajlott s rögtön ráismert az urra, a ki az első ülésen ült és a gyepőt tartotta. Nem parancsolhatott az arczának és nem is látta senki, aki előtt titkolózni kellett volna. Öröm mosolygott ki a szeméből s lágy, egy kicsit buja pillantással intett a férfinak, hogy álljon meg. Ő is leugrott a kocsirol s az út szélén megindultak visszafelé, éppen csak azért hogy a kocsisok ne hallják meg a szavukat.

— Hová igyekszik, Sándor? — kérdezte az asszony.

— Magukhoz.

— Hát már tudja?

— Tudom.

— És odaakart jönni. Iszonyu meggondolatlanság. Jó, hogy az utjába kerültem.

A férfi mind a két kezébe fogta az asszony kis puha kezét s egy önkénytelen mozdulattal közelebb húzta magához.

— Jó, — mondta, — nagyon jó. Mi lett volna belőlem? Most már ez mindig így lesz. Nem lopva szeretsz. Egészen egyik le-

szünk. Ami akadály az én utamban volt, annak vége.

Az asszony arcza fölragyogott, de aztán hirtelen elborult.

— Vége? Elválasztották?

— Ma kaptam meg az ítéletet.

— Szegény asszony! Sajnálom is. Nem tehetek róla. Mi asszonyok, még akkor is együtt gondolkozunk, hogy ha az egyiknek menni kell, hogy jöhessen a másik. Szeretted téged.

— Ne beszéljünk erről.

— Ne, ne... Most ne. Menj haza. Ne is gyere mostanába hozzám. Majd, ha írok. Igéred?

A férfi arcza elkönorult s valamit mondani akart, de az asszony a szájára tapasztotta a kezét.

— Nem, nem, ne beszélj.

Megborzongott s majdnem sugva tette hozzá:

— Észre se vetted, hogy mire alkuszunk, Menj haza.

— Úlj legalább át hozzám.

— Bolondság, ilyet ne mondj.

Visszaíndultak a kocsihoz, de egy pillanatra elvágta az utjukat egy idegen fogat. Egy-más mellett állva várták meg, amíg elhaladt, de egyszerre az is megállott és a doktor ugrott ki belőle. Tágra nyitott szemekkel állott meg a kocsija mellett s az asszonyra bámult.

— On itt van, nagyságos asszony?

Az asszony elpirult, le a fehér nyakáig s most már önkénytelenül közelebb húzódott a férfihoz. Hebegve beszélt, tudta, hogy akár-

herceg ideérkezett és tovább utazott Münchenbe.

Osztrák hazafias párt.

Prága, szeptember 29. A Politik közli Harrach grófnak az urakháza tagjának levelét, a melyben ez azt javasolja, hogy az összes nemzetek és pártok férfaiából egy osztrák hazafias pártot alakítsanak, melynek programja a többek közt a következő pontokat foglalja magában: Alkotmányreform a fennálló törvények alapján, egyenjogúság a templomban, iskolában és a bíróság előtt, közvetlen választások, a tartományi választási rendreformja, a nemzetiségi kisebbségek védelme, a népek dinasztikus érzületének átvitele a nagy hazára, a német nyelv mint világnyelv fentartása a hadseregben és a központi kormányzatban, egy második országos nyelvnek, mint kötelező tantárgyknak behozatala a középiskolákban, a munkásosztály helyzetének javítása. Mindez a képviselőháznak hazafiakból álló többsége által kompromisszum útján és az összes nemzetiségekből összeállított kormány vezetése mellett viendő keresztül.

Ujabb örmény bajok.

Konstantinápoly, szeptember 29. Ormanian örmény patriarka tegnap lépéseket tett a nagyvezérnél és a belügyminiszternél és tiltakozott a rendőrniszter önkényes eljárása ellen, a ki tegnap kicsinyes ürügyek alatt eltiltotta a kunkapui patriarkai egyház eforiájának a további összejöveteleket. A patriarka kijelentette, hogy ha ezek az állapotok tovább tartanak, kénytelen lesz a patriarkátust bezárni. Együttal a patriarka újból tiltakozott számos örmény ember letartóztatása ellen, a kiket ártatlanoknak mond.

menynyire igaz is az, amit mond, nem hiszi el a doktor.

— Önhez akartam menni. Az uram nagyon oda van.

— Tudom.

— Meg egyéb fontos dolgom is lenne odabenn. — Egyszerre könyörgésre fogta a dolgot. — Kérem, doktor, higgyen nekem. Véletlenül itt az uton találkoztunk. . . Nem vagyok rosszabb, mint amilyenek eddig is tud. Van szívem és amit itt beszéltünk, azt el tudtam volna mondani azután is.

A doktor szórakozottan hallgatta. Egyéb járt a fejében s egyszerre félbeszakította.

— Hát kérem, mindegy. Nincs nekem ehhez semmi közöm. Csak jöjjön rögtön haza velem. Valamit el kell intézni azonnal.

Megbillentette a fejét másik férfi felé s az asszonyt vitte magával az uri kocsihoz.

— Ez jobban hajt. — A maga kocsisára rákiáltott? — Gyere utánunk.

Egész uton nem beszéltek. A doktor hallgatott s az asszony nem mert kérdezni semmit. Most hirtelenében annyi minden történt vele, hogy egészen megzavarodott az esze. Mikor lefordultak az utra, hirtelen megszólalt az orvos.

— Kérem iszonyu számság, iszonyu számság, de én nem tehetek róla. Azért sietek úgy, hogy annak az asszonynak, az ápolónőnek, minél hamarabb kiadjam az utját.

— Én is akartam mondani önnek . . .

Egyről-másról.

(Könnyü lelkesülés. — A közös sirverem. — Kisfaludy Károly tragikumája. — Lóversenyek. — A rendjeleső.)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Vay Sándor gróf.

Budapest, szeptember 29.

Nagyon zajos, nagyon látomás napjai voltak a fővárosnak. A persa sahot ünnepelték, a persa sahért lelkesedtek. Hogy miért lelkesedtek a nap és a csillagok uráért, azt senki sem tudná talán megmondani. Valószínűleg csak azért, mert a magyar könnyen lelkesedik és könnyen busul, azt sem tudva sokszor miért van öröme, miért van bánata.

Ennek a hirtelen lobbanó lelkesedésnek kell betudni azt is, hogy Kisfaludy Károly, Garay, Lisznyay Kálmán és még egy pár poéta teljesen elhanyagolt sirban fekszik a kerepesi temetőben, sőt már arról is volt szó, hogy csontjaikat közös verembe dobálják. Hiszen a végeredményben nagyon mindegy is az részeg tót napszamosok néhai porhüvelyével, avagy külön disz-sirhelyen várják-e a föltámadást jelesink hamvai, a kiket a in illo tempore szükség meg nélkülözések martalékául dobtunk oda.

Mert csak temetni tud a magyar. De ehhez aztán alaposan és nagyszerűen is ért ám. Imbol, alig esett szó a közös sirveremről s alig szólt föl ez ellen egy derék magyar kőfaragó, Gerenday Béla, máris három helyről jelentkeznek, hogy temetni akarják Kisfaludy Károlyt. A főváros, a nevére elnevezett társaság, meg Győrmegeye a melynek Tóth nevezetű falujában látta meg a napvilágot a *Tatárok* illusztris szerzője. Nagy fényvel, disszel akarják eltemetni irodalmunk fényes csillagát, akit először 1830 november 21-én temettek el a régi váci-uti temetőbe.

Szomorú, késő őszi nap volt az. Kőd gomolygott a budai hegyek ormán és lassan szitált a vékony szálú, hideg eső. Más sirás talán nem is igen volt az egyszerű koporsó mellett, a mely a dráma irodalom megteremtőjét, egy nagyon sokat szenvedett embert zárt el mindörökké a napsugártól, madárdalolástól. Az akkori szegényes kis irodalom képviselői álltak körül a sirt, meg egy szép zsidó leány, *Löffler* Nina, a Kisfaludy Károly utolsó, talán legigazabb, legmélyebb szerelme. Mikor már mindenki elment, *Löffler* Nina leborult a hantra s néhány

— Eh, mit akarhatott! Tudja ki az az asszony?

— Ki?

— Az ura első felesége.

— Így van, így — folytatta az orvos. Nálunk van a kórházban, a lány nevén hívjuk persze. Berta, Berta! Kinek jutna eszébe, hogy egy efféle Berta valami egyéb is. Kapva-kapott az alkalmon, hogy ő menjen ki. Gondoltam, hogy pénzeske kell neki. Ráfér, hát menjen. Aztán ma mondja a gondnok, hogy ki az a Berta.

A ház előtt kiugrott a kocsi s egyenesen a betegszobába ment. Az asszony elgongolozva, lassan járt mögötte. Az ágyon mozdulatlanul feküdt az öreg ember s mellette térdelt és csöndesen, hangtalanul sirt a feketetűhás asszony. Omlottak a könyei, végig az arcán, árkot mostak maguknak a sovány mellén s bőséges özönnel öntözték meg a fekete ruhát. Mikor lépéseket hallott, még egyszer ráborult az ágyra és kitört belőle a panasz:

— Hogy szerettem . . . Hogy szerettem . . .

Aztán fölállott, benyúlt a szék alá a pakk-táskája után, mintha mindjárt indulni akarna s szomorúan szólt az asszonyhoz:

— Az első, az igazi feleség, tanulja meg Az első . . .

A szép asszony rámeresztette a szeméit a szegény, sovány feketeruhásra s olyasformát érzett, mint hogy ha lassan-lassan megbomlani kezdene az esze.

füszalat tépett a tarlott, kopár őszi pázsitról. Nehány virágot is a költőkoszorujából, a melyet szájuktól megvont fillérek árán vettek kollégái. Családja, bátyja Sándor, a Himfy Dalok szerzője és jómódu sümegei földesur távol maradtak a *Tatárok* szerzőjének koporsójától, mert attól féltek, hogy talán ha odamennének, ki kellene fizetniök a nyomoruságban élt Károly hátrahagyott adósságait. A nagy nemes ház fiának elhunytát nem hirdette semmi ennél a szomorú, késő őszi temetésnél egyéb, csak néhány tafotára nyomtatott czimer a koporsó oldalán, a melyeket busan lengetett a hideg szél. Ezek a cimerek mondták el, hogy a kit a koporsó takar néhai nemes kisfaludi Kisfaludy Károly, ősnemes, jómódu család sarja, a kit bőségsben élő fivére nyomoruságban hagyott élni-halni.

Valami szivet facsaró van a Kisfaludy Károly tragikumában, a kit halála után hetven esztendővel ime fényesen, nagy pompával akar eltemetni nemzete.

Gyászról, szomorúságról pedig olyan furcss most beszélni. Most, mikor a forró sugár tavaszt hazudik az őszbe és a *Lónyay* grófné útján egymás után robognak végig a gummikerekük, vidám, mulatni vágyó közönséget kocsikáztatva a lóversenyterre. Akár csak nyár volna, olyan a tribün környéke. Fehér, lenge szövetekben, csipkés napernyőkkel jelennek meg a hölgyek, könnyü szürke angol ruhákban az urak. Legfeljebb a sah napján, mikor a nap királya is kikocsikázott a versenyterre, lehet *kaiser-rockot*, czilindert látni.

A nap királya érdeklődéssel szemlélte a futamokat, de legjobban érdekelte az opera, a hol Aida mellett a *Zulejka* balletben, ebben a pompás keleties mesében gyönyörködött. Mintha nem is szeptember végén, de az igazi nagy saisonban lettünk volna. Csupa frakkos urak a páholyban, estélyi öltözékben a hölgyek, akik csakúgy tündököltek a gyémánt meg gyöngytől. A sah fáradtan, bágyadtan ült páholyában, de megcsillant szeme, ha egy-egy szép asszonyra tévedt. Ő, akinek nyolczvan felesége van s raffinált ősmérője az asszonyi szépségnek, oda nyilatkozott főrangú uraink előtt, hogy Budapest asszonyai egy valóságos eleven szépségkiállítás. Hátha még a hetvenes évek végén járt volna itt ő felsége. Mikor olyan leányok voltak a báli starok, Karacsay Clémence, Kende Polin; a Schopper nővérek. Nincs az a piktor, a ki szebbet tudjon pingálni, és azóta nem tánczolta körül a redutot szebb leány azoknál.

A park-klub módfelett meglepte ő felségét. A mint oda belépett, látható volt rajta a csodálkozás. Ott, a hol még *felig Aziában* élnek külföldi turisták irásos hagyományai után az emberek, nem hitte, hogy a Mahomet hetedik paradicsomát találja. Ebéd után lement a társalgó termekbe a sah és elvegyült az ottani főrangú világ közé, a mely nagy számban volt képviselve.

Csütörtökön délelőtt utazott el a sah, nagy rendjelesőt hagyva maga után. Még a rendőröknek is jutott egy csomó érem, de a rossz világ azt állítja, hogy ezek inkább czinpléből, mint szinezüstből valók, de a nagy naprendek, a melyek fénylenek, meghazudtolják a közmondást, mert aranyból van valamennyi.

A nyugati pályaudvar perronjáról pedig szaggatják már a draperiákat, elviszik vissza Szelnához a sok pompás disznóvényt és minden visszaszülyed a régi, unalmas szürkeségbe. Még a lelkesedést is elpakolja az utca, épen úgy mint a hogy elpakolják az urak a nyusztprémes dolmányokat, boglárt, mentekőt és diszkardot.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 29.

Tuan herczegnek kinevezése a legbefolyásosabb kormány hivatalra most már ténynek tekinthető. És e hírrel kapcsolatosan azt jelentik, hogy *Tungfusiang* és *Li-Ping-Heng*, a kik a keresztények üldözése és mészárlása körül oly nagy tevékenységet fejtettek ki, magas kitüntésekben részesültek.

Konstatálnunk kell, hogy ez oly helyzetet teremtett, mely türethetlenné válik azokra a hatalmakra is, melyek azt a nézetet vallották, hogy a legmesszebbmenő engedékenység és kiméletesség eszközeivel a kínai kérdés legkönnyebb és leggyorsabb megoldásához lehet eljutni.

Mai távirataink a következők:

London, szeptember 29.

A *Daily Mail* jelenti Jokohámából 27-éről: A *Jamagata-kormány lemondott*. Az új kormányt valószínűleg *Ito marquis* alakítja meg.

London, szeptember 29.

A *Standard* jelenti Sanghaiból 27-éről: Itteni kínai hivatalnokok azt állítják, hogy Oroszország pénzelőleget ígért Kinának az angol kölcsön visszafizetésére. Ugyanez a lap tiencini jelentése szerint e hó 25-én *Waldersee* gróf, *Seymour* tengernagy és *Gaselee* tábornok értekezletet tartanak.

Köln, szeptember 29.

A *Kölnische Zeitung*nak jelentik Berlinből: *Tuan* herczeg kinevezése a legbefolyásosabb kormányhivatalra most már ténynek tekinthető. Evvel teljesen meg egyezik a mit francia forrásból jelentenek, hogy *Tungfusiang* és *Li-Ping-Heng*, a kik a keresztények üldözése és mészárlása körül oly nagy tevékenységet fejtettek ki, magas kitüntésekben részesültek. Együttal szaporodik az új áldozatok száma. Ezuttal a francziákat érte a veszteség: két püspököt, sok hittérítőt és ezer keresztényt legyilkoltak Kugden tartományban. A birodalom más vidékeiről hasonló híreket várnak, a melyekből kiderül, hogy a mészárlásokat egy központból intézték, mely buzgóan igyekszik azt a feladatot megoldani, hogy az idegen ördögöket és benszülött hiveiket az összes kerületekben kiirtsák, a hol nem állanak a hatalmak ágyuinak oltalma alatt. Evvel konstatáljuk a helyzetet, mely nézetünk szerint okvetlenül mély hatást fog gyakorolni az összes érdekelt hatalmakra.

Peking, szeptember 29.

Egy francia zászlóalj kivonult Pekingből és megszállta Bukasiaot és Sangsintient.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Baba*, operette. Este: *Viola*, népszínmű. (Páros bérlet.)
Hétfő: *Egér*, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
Kedd: *A cifra nyomoruság*, színmű. (Páros bérlet.)
Szerda: *Kuruczifurfang*, népszínmű. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: *Kisszőkevény*, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: *Kis szőkevény*, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: *Aranylakodalom*, színmű. (Páros bérlet.)

Megnyitó előadás.

— Hamlet. —

Megnyitlak újból a színház kapui; a vig és kicsapongó Muzsa-leány kezéből kicsavarta a komoly Muzsa a kormánypálczikát és újból elfoglalta trónját. Kün a természet mintha gunyt akarna üzni a színházi renddel, melegen, forrón tüzelő nap hevében csufolja a törpe embert, aki a téli évad megnyitására siet a színházba, ahol *Hamlet* töprengő bölcsellete uralja a teret.

A darab választása jó volt; a klasszicizmus után már sóvárgott a közönség lelke oly sok ledérség után és jól esett ismét oly régiókban csapongani, melyben drámai költészet drága-gyöngyeinek ragyogó fénye szeliden kápráztatja a szemet. És most minő e drága gyöngyök foglalatja? Ez a kérdés! A felelet nem oly egyszerű, mert oly tüneteket is kell szemünk előtt tartani, melyek egyrészt mesterkélt hozattak létre, másrészt pedig nem az elfogulatlan bírálatnak eredményei.

Ha a felsőbb emelet folyton tapsoló kezeit nézem, ha a földszinten elszórva mutatkozott hangos lelkesedést figyelem, azt kell hinnem, hogy a mai előadás a tökély legmagasabb fokán volt, hogy az egyes szereplők a valódi művészet magas piedestálján állottak. De miután tudom, meggyőződés, hogy ezt a „*nunc plaudite*” jelszót nem az igazi lelkesedés hangoztatta, hanem egyeseknek privát érdeke, nem vesszük tekintetbe és általa sem mi, sem a komoly közönség véleményünkben nem befolyásoltatják magunkat.

Az ily mülelkesedést, az ily „akarom-taps”-ot és annak következményeit nem jelezük, mert mondvasinált dicsőséget nem lehet a mi közönségünkkel elhitetni.

A nyári színházból áthozták az indoklatlan tapsolást és a püsszegést, mely színházunk nivóját lealacsonyítja. A színház komolysága nem tűri a hecczet és azért a jóízű közönség nevében appellálunk azokra, akik ebben iutézkednek, hogy ennek az új iránynak utját vágják.

Ennek előrebocsájtásával rátérhetünk a mai megnyitó előadásra, mely tanúságot tett arról, hogy társulatunk komoly ambícióval iparkodik feladatának megfelelni. Ez volna általánosságban a mai közönség meggyőződése. A részletekhez már férne egy pár szó, mert az egyes szerepek felfogásában és alakításában sok új momentum mutatkozott és ezek közül nem egy, mely a shakespearai tragédia rovására megy.

Első sorban *Molnár* László volt az, kinek fellépése iránt nagy érdeklődés mutatkozott a színházban. Alakja, organuma játéka, intelligenciája pra-distinálja a hős szerepekre és mégis mai első fellépése után nem mernék róla határozott bírálatot mondani. — *Hamlet* szerepe olyan, hogy a játék és a felfogás külön-külön esik latba; ez a szerep nem sablon szerep, hanem olyan, mely mély gondolkodást, vagy lélektani tanulmányt igényel. A világ nagy tragédái különböző művészi felfogást mutatnak ebben a szerepben, de mindegyik felfogás indokolását találja abban az emberben, melynek egész lénye, gondolkozása annyira misztikus.

Nagyon kíváncsiak voltunk, hogy *Molnár* melyik felfogásnak hive, de sajnálatunkra azt kellett tapasztalunk, hogy ő nem követi egyik iskola nagyjainak sem a felfogását, ő eredeti volt és ez kár volt. Az ő *Hamletje* olyan józan, olyan erős idegzetű, oly duzzadó egészséges, hogy szinte ellentétben áll az, amit mond, azal, a hogyan mondja. Ezt a *Hamletet* nem döbbsenti meg az a hír, hogy atyja szelleme a vár fokán megjelenik, nem borzasztja, hogy a

szellem hangja a föld alól felhangzik; ez a *Hamlet* nem keresi, kutatja lázasan, a király arcán az arczkifejezést, midőn a színészek játéka segítségével arra a szörnyű meggyőződésre akar jutni, hogy ő volt atyja gyilkosa; ez a *Hamlet* nem bölcselkedik a lét vagy nem lét kérdése felett, hanem csak diskurál, cseveg; ez *York* koponyájának láttán nem ad világgyűlöletének kifejezést, hanem német professor módra magyaráz; ez a *Hamlet* nincs halálisan megsebezve a párbaj közben, hanem teljes erőben végszót keres és drámai instrukciót követ, mikor a királyt megöli és maga is meghal, minden nagyobb lelki affectus és emóció nélkül.

Ez azonban felfogás dolga, mely kissé szokatlan és mely sehogysem fér össze azzal a jellemmel, mely *Hamletben* él. Ami *Molnár* játékművészetét illeti, arról nagy elismeréssel kell szólnunk, mert még ezen szokatlan felfogás mellett is volt egynehány igazán szép jelenete, amiért zajosan megtapsolták.

A többi szereplő a vendégművész mellett háttérbe szorul, de mindegyik a legjobb iparkodással játszott és ezért egyenként és összesen dicséretet érdemelnek.

A rendezés tekintetében minden jó volt, de valami bántólag hat. Ez a valami a közzenében rejlik. A közzene nem azért van, hogy addig szóljon a zene, míg fent a színpadon a diszletezést befejezik. Erre absolute nincs szükség. Miért kelljen például a zenének két darabot is játszani, ha odafent valamivel tovább tart a diszletezés? De másrészt ha a diszletezés fenn hamarabb befejeződött mint a zenekar által eljátszandó darab, miért kell a zene darab közepén a zenekart csengéssel, vagy lámpakioltással hirtelen elhallgattatni, mint ahogy ez ma este történt? Ez absurdum. Arra való a főpróba, hogy kiszámíthassák, mennyi idő szükséges a felvonásközre, és eszerint tessék a zenekarnak oly zenedarabokat kiosztani, hogy ez az időköz megfelelő tartamu zeneművekkel kitöltessék.

Carolus.

* *Viola Molnár* Lászlónak kiváló alakításai közé tartozik, azért választotta a művész második felléptének. Az erős drámai hatású népszínműben *Bács* Károlynak is kitünő szerepe *Peti* cigány. *Viola* feleségét *Angyal* Ilka játssza. Nyuzót *Mezei*, Macskaházyt *Fenyéri*. Jelentékeny szerepük van még *Lászlónak*, *Bácsnének*, *Harmath* Józsnak, *Palágyinak*.

* *Csiky*-est. *Csiky* Gergely darabjai közül minden esztendőben színre kerül nálunk egy-néhány. Most a társulat a *Czifra nyomoruság* színművével kezdi meg a sort kedden. A sok jó szerep közül a jelentősebbeket *Bács*, *Harmath* Józsa, *Mezei*, *Bácsné*, *Angyal* Ilka, *Fenyéri*, *Rubos*, *László* és *Palágyi* játsszák.

* *Harmath* Józsa új szerepe. *Harmath* Józsnak hétfőn nagy estéje lesz. Az *egér* *Moisand* *Mártáját* először játssza el. A mi színpadunkon mindjobban izmosodó tehetségű színész az alakítása elé élénk érdeklődéssel néznek. — Első alkalommal játssza különben a másik érdekes női szerepet, *Peppát* *Thercsányi* *Olga* is. *Bácsné*, *Angyal* *Ilka*, *Kalocsa* *Róza* és *László* *Gyula* egészítik ki az ensemblét.

* Az oratórium-egylet hétfőn este 8 órakor a szokott helyen próbát tart, melyre a tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

* A *Schreyer*-zenekonzervatóriumban még mindig folynak a beiratások s a már is szép számú növendékek sora napról-napra gyarapodik. A beiratások d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig tartanak.

Krivány a vádtanács előtt

(Krivány a vádtanács előtt)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 20.

Rendkívül érdekes jelenet folyt le ma délelben az aradi kir. törvényszék előtt. Összeült a vádtanács, hogy a nagy sikkasztó, Krivány János bünperében tárgyalás alá vegye a vádirat ellen beadott kifogásokat és *kitűzze a végtárgyalást.*

Kriványt, ki még mindig beteg, börtönőrök vezették a terembe. Ott a nagy izgalom annyira hatott rá, hogy *összeesett és ájultan terült el a padlón.* E miatt félbe kellett szakítani a tanácskozást, melyet csak akkor folytathattak tovább, mikor Krivány magához tért s a kérdésekre felelni tudott.

Hogy a vádtanács mit határozott, arról alább beszámolunk. Ezzel kapcsolatban módunkban van *egy nagyérdemű tudósítást közölni Krivány eddigi vallomásairól* s teljesen hiteles részletekben ismertetni az ő *szökésének és sikkasztásának történetét*, mely eddig még új a közönség előtt.

Tudósításunk az alábbiakat mondja el:

(A vádtanács előtt.)

Megirtuk, hogy Nemess Zsigmond dr. Krivány képviselőjében a vádhatározat ellen beadta kifogásait. Mai ülésén tárgyalta e kifogásokat a vádtanács, melynek elnöke Ribiczey Ferencz, előadója Pogonyi Nándor, szavazó bírája Nagy József dr. volt; jegyző Gyulai Gyula. A vádat Lehrmann Viktor kir. alügyész képviselte, a védelem részéről Nemess Zsigmond dr. jelent meg.

Déli 12 órakor ült össze a vádtanács, mely elé két egyházör vezető Kriványt, ki nagy betegnek látszott s *csupán az örökre kapaszkodva tudott járni.*

Az előadó nagy apparátussal terjesztette elő az ügyet, világos képet adva arról, a kezdettől egészen a mostani stádiumig. Előadását, mely minden adatot részletesen ismertet, nem fejezhette be, mert az ülést Krivány miatt fel kellett függeszteni.

(Krivány elájul.)

A beteg sikkasztó az előadás alatt annyira rosszul lett, hogy *összeesett és ájultan terült el a földön.* Hosszabb idő múlva tért annyira magához, hogy az ülést folytathatták.

Pogonyi bíró befejezván előadását, Ribiczey elnök felhívta a vád képviselőjét, hogy tegye meg indítványát.

Lehrmann Viktor kir. alügyész alapos indokok kíséretében kéri a vádtanácsot, hogy a vádhatározat elleni kifogásokat utasítsa el s a vizsgálati fogságot tartsa fenn.

Ezután Nemess Zsigmond dr. védő szólott. Kijelentette, hogy az előadó bíró által előterjesztett adatokat oly meggyőzőknek találta, miszerint a vádhatározat ellen beadott kifogásokat visszavonja. Egyben kérte a vádtanácsot, hogy most már a végtárgyalás kitűzése végett haladéktalanul tegye át az ügyre vonatkozó iratokat a büntető tanácshoz.

A vádtanács ezután megkérdezte Kriványt, ki kijelentette, hogy *védőjének előterjesztéséhez csatlakozik.*

A bíróság erre visszavonult és tanácskozása után kihirdette határozatát, mely a vádat és a vizsgálati fogságot fenntartja.

Az ügy tárgyalására november közepén kerül a sor.

(Hol bujdosott Krivány a szökés idejében.)

A sikkasztás felfedezése napján mindenki ajkán az a kérdés lebegett, hogy *hová szökhett Krivány a tenger-sok pénzzel?* Mindenki

találgatott, kereste a valószínűséget és majd Afrikába, majd Amerikába képzeltek őt; volt arra is valószínűség, hogy külföldi útjában megismerkedett egy hölgygel, akivel Kairóba mehetett, ott élvezve a sikkasztott pénzen a bűnös szerelmet. A vizsgálat leleplezte a titkot és kitűnt, hogy sokkal messzebb kalandozott a képzelet, mint maga Krivány.

Vallomása szerint 1899. év július 2-án ment el Aradról, ép abban az időben, amikor a törvényszék Bács és Scheinberger bűnügyében hetekre terjedő tárgyalásába beléfogott. Elutazása előtti napon a *Domonkos* czukrászdája előtt találkozott Scheinberger védőjével, dr. Radó Károlylyal és kérdezte tőle, hogy meddig fog tartani a tárgyalás és bucsuzóul sok türelmet és szép sikert kívánt az ügyvédnek.

Amikor Aradról elindult, akkor még esze ágában sem volt a szökés, de feltette magában, hogy ha távolléte alatt a sikkasztás nem tudódik ki, akkor a két hónapos szabadságidőnek lejártával vissza fog térni Aradra; de ha a nagy körültekintéssel leplezett bűntény kiderülne, akkor világgá megy, anélkül, hogy egyelőre sejtelve is lett volna, hová.

Mikor Aradról elment, úgy tervezte, hogy *Hamburgon át Nápolyba* tengeri útra és onnan *Karlsbadba* megy. Utközben azonban meggondolta magát. Utja *Budapestre* vitte és anélkül, hogy ott tartózkodott volna, a bécsi vonatra átszállva, egyenesen *Bécsbe* ment, ahol 2—3 napot töltött.

Bécsből július 5-ikén vagy 6-ikán reggel direkt vonattal *Hamburgba* ment, de ott csak egy pár órát töltött és még a legközelebbi vonattal visszajött *Bécsbe.*

Innen július 8-ikán vagy 9-ikén este *Insbruckon* át egyenesen a *Sweitzba* ment és *Luzernbe* kiszállt; itt is csakhamar meguntta magát, mert dolga nem lévén, azzal töltötte az időt, hogy egész nap sétált a városban fel és alá. Hirtelen elhatározással *Zürichbe* ment. Körülbelül egy hétig maradt ebben a városban és gyakori kirándulásokkal rövidítette idejét.

A sok járkálás után pihenni vágyott és pihenő helyül kiválasztotta a kies *Stachelberg* fürdőt, ahol majdnem két hétig rendszeres kurát tartott és orvosi kezelés alatt szorgalmasan használta a kénsavas fürdőket.

Stachelbergben az első napon a *Zürichből* magával hozott „*Neue Freie Presse*”-ből kiolvasta a reá nézve rettenetes hírt, hogy a sikkasztás felfedeztetett. Most már világos volt előtte, hogy haza nem térhet, hogy szöknie kell. A felzavart lelkiállapot nem engedte a nyugodt gondolkodást, nem volt annyi lelki ereje, hogy bizonyos tervet szőjjön a teendőkre nézve. Bizonytalanul indult neki a világnak és inkább a véletlenre bízta magát.

Igy indult el *Stachelbergből Németországba* és *Stuttgarthban* szállt ki; de ott sem volt nyugta s már másnap reggel *Bruckenauba* ment. Itt nagyon jól érezhette magát, mert négy álló hétig tartózkodott e csendes, kicsiny német városkában.

De csakhamar visszakiváncozott a *Schweitzba* és meg sem állt *Baselig* — és egynehány nap múlva *Lukanoba* ment, ahol természetesen szintén minden foglalkozás nélkül 4 hetet töltött és az egész idő alatt egyebet sem tett, mint sétálgatott a *Lagomaggiore* partján.

A lelki izgatottsága azonban egyre nőtt, csakhamar érezte, hogy régi betegsége ismét kitör és szervezetét megtámadja. Ebben a beteges állapotában *Badenbe* ment, megrendült egészségét itt remélte visszanyerni. Körülbelül 2 hétig tartott itt rendszeres kurát. Valamennyire összeszedte magát s elhatározta, hogy

visszamegy *Bécsbe.* Ugy is tett; *Zürichen* át *Bécsbe* ment. Itt érte utól végzete, itt fogták őt el december 31-én, az év utolsó napján.

Hat álló hónapig tartott tehát bolyongása, mely idő alatt utolsó pénzét elköltötte.

(Krivány álszeve.)

Mikor Krivány Aradról elindult, akkor még nem tartotta szükségesnek, hogy hamis nevet vegyen fel, hiszen még bizott abban, hogy a sikkasztás nem fog kiderülni. *Bécsbe* július hó 3-án érkezve, a „*Hotel Clomserbe*” szállt meg, ahol őt az előbbi évekről személyesen ismerték. A bejelentési lapra

Johann von Krivány

nevet irt és kitűntette rajta aradi illetőségét.

De bécsi tartózkodásának első napján már kezdett az elfogatás eshetőségeivel foglalkozni és ezen töprenkedésének eredménye az volt, hogy még az első napon kocsira ült és elhagyta a *Kaiserin Elisabeth* szállodába ott szobát vett és a bejelentési lapra

Zombori Emil

földbirtokos

Budapest.

nevet írta.

Kriványnak tehát két lakása és két neve volt *Bécsben.*

Nagyon furfangosan eszelte ki ezt a dolgot. Ő ugyanis úgy gondolkodott, hogy nem fog ártani az óvatosság. Mert — úgy spekulált, — ha bűnössége távolléte alatt Aradon kitűdnék, akkor *Zombori Emil* név alatt kereshetne magának egy lakást, ahol magát meghuzhatná mindaddig, míg könnyű szerrel *Bécsből* elillanhat.

Schweitzba menekülve *Luzernben* a *Hotel Beau-Rivageba* szállt. Itt már a vendégkönyvben Krivány ily néven szerepel:

Zachel Emil

grundbesitzer.

Ugyanily néven szerepel *Zürichben* is a „*Züricher Hof*” vendéglőjében, továbbá *Stachelbergben* a „*Bad Stachelberg*” fürdőszállodában, *Stuttgarthban* a vasuti fogadóban, *Badenben* a „*Verona hofban*” *Baselben* a „*Hotel zum Storch*”-ban, *Lukanoban* a „*Hotel Réder*”-ben.

December 8-án *Bécsbe* visszatérve ismét a „*Kaiserin Elisabeth*” fogadóba száll, ott újból felveszi a *Zombori Emil* nevet.

December 13-án kiköltözik a „*Kaiserin Elisabeth*”-ből és beköltözik a „*Hotel Tegetthofba*” itt Krivány már

Martin Schanter

név alatt szerepel a vendégkönyvben.

Az álnevek felvételére az indította Kriványt, hogy ezen módon könnyebben fog kikisiklani a büntetéssel fenyegető igazságszolgáltatás kezeiből.

Érdekes ebben a dologban az, hogy miképp jutott Krivány a fent idézett nevekhez?

Ezt Krivány következőképp adja elő:

Július elsején a „*Wiener Tageblatt*”-ban egy hirdetés tétetett közzé. A hirdetés tartalma az volt, hogy egy felügyelő mérnök kerestetik és az ajánlatok a szükséges okmányokkal felszerelve a kiadóhivatalba küldendők. A hirdetés feladója Krivány volt. Ezen hirdetés folytán a kiadóhivatalba egy *Zachel* nevű brünni mérnök másolatba beküldte az okiratait. Ezen okiratokat megtartotta magának és azokkal utazott el *Zürichbe.*

Zürichben ugyanezt a manipulációt követi és a „Neue Züricher Zeitung“-ba hasonló tartalmu hirdetést tétetett közzé. Ott többen jelentkeztek, de csak egy *Santner* Martin nevű ajánlkozónak okiratait tartja meg magának; a többiekét visszaküldi és így kerül ő Bécsbe *Santner* név alatt.

A különböző szállodákban az utazása közben szerzett ösmeréseitől sűrűn kapott levelet, melyek czimzéséből látszik, hogy felvett nevei mellé, még egyéb karaktert is tudott csempészni. Volt levél, melyen ez a czim állott:

Baron Emil von Zachel
Oberlieutenant.

De volt ilyen levele is:

Pater Antonius

Ennek magyarázata pedig az, hogy az új ösmerősök előtt mint tartalékos főhadnagy mutatotta be magát. A báróságra azonban nem ő emelte magát, hanem a pinczerek nevezték így Szerénységéből nem tiltakozott ez ellen és így rajta maradt.

Sokkal czifrább a *Pater Antonius* elnevezésének története. Hölgyek társaságában rendkívül meg tudta magát kedveltetni és egyik-másik arra czélzott, hogy nősüljön meg, mert kár volna az ilyen derék emberért, ha nem alapítana családot. Krivány ugyanis eltitkolta, hogy nős és családja van. Ezeknek a czélzásoknak egy- és mindenkorra elejét akarta venni és kijelentette, hogy ő lemond a földi boldogságról, mert csalódott életében, kolostorba megy és Istennek ajánlja fel életét.

Ez meglepte hölgyismerőseit, de ha látták, hogy udvarolgat, mosolyogva jegyezték meg: — Nini, a *Pater Antonius* Istennek ajánlja lelkét!

Igy ragadt reá a *Pater Antonius* és ha egyik-másik levélben így szólították meg, ennek ez volt az ártatlan története.

(Krivány ismeretséget köt és levelez.)

Hat hónapig tartó folytonos utazgatásában *Krivány* nem vonul vissza a csendes magányba és ha töpreng, aggódik is belülről, az utczákon, sétányokon és nyilvános helyeken művésziesen adja az előkelő, gazdag és jókedvű embert. Nem kerüli a társaságot, sőt felkeresi, egyremásra köt ismeretségeket és viszont szeretetreméltó, kitünő társalgó mindenki által meg tudja kedveltetni magát.

Brukenauban megismerkedett egy *Sichner* Emma nevű würzburgi előkelő urnővel, továbbá *Haas* Gusztáv aschaffenburgi magánzó családjával, kikkel együtt töltötte az egész napot. Kirándulásaiban kitünő pajtásai lettek *Cuker* Emil hollandiai kereskedő és *Sneck* német egyetemi hallgató. Az ösmeretség csakhamar bizalmas baráti viszonyná változik és mikor elvált tőlük sűrű levelezésben áll velük elfogatása napjáig.

Badenben már erősen gyöttri a leikiismerete, alig tudja magára erőltetni a vivór könnyed társalgási modorát és ott már alig mutatkozik hölgytársaságban. Komoly urakat keres fel és megismerkedik *Hoty* berlini tanárral és *Dr. Gausner* bludenzi orvossal. Ezekkel is levelezésbe lép később, de csakhamar megszakítja azzal a melegséggel, hogy Amerikába megyen.

Érdekes epizód játszott itt közre, mely őt *Baden* hirtelen elhagyására kényszerítette. *Krivány* ugyanis nagy hölgy társaságban volt egy szép délutánon; élénken társalgott velök, amikor hirtelen elakadt a szó a száján és halálsápadt lett, homlokán a hideg verejték gyön győzött.

Ezt a változást pedig az az ur idézte elő, ki szembe jött vele. Ez az ur pedig báró *Soly-mossy Lajos* volt, aki a vármegyének, melyet *Krivány* szolgált, előkelő képviselője.

Krivány hirtelen rosszul létében *oldalra fordult, kendőjével eltakarta arcát, hogy magát felismerhetlenné tegye.*

Ez sikerült is neki. A mint a veszedelem feje fölött elhúzódott, hirtelen elajánkozott a társa ágtól, és kerülő utakon visszatért szállójába.

Vasárnap korán reggel elutazott *Badenből* és ismerőseinek azt írta bucsuzól, hogy melegebb vidékre kell mennie, mert betegsége erősen kinozza.

Lukánban König Gusztáv németországi gyáros és családját különösen megkedvelte és általok megismerkedett *Gruber* és *Saralte* nevű porosz urakkal, kiknek több derült órát köszönhet.

Szívesen emlékezik meg *Krivány Fott* Tivadar badeni lakosról és rajongással beszél leveleiben egy már idősebb özvegy asszonyról, kinek meg is ígérte, hogy otthonában, *Halléban* fel fogja keresni.

Ezek azon ösmeretségei, kiktől rövid együttlét után, mint jó, hü barát bucsuzott el és kikkel élénk levelezést folytatott. Még nagyon sokakkal ösmerkedett meg, kikkel együtt étkezett vagy kisebb kirándulásokat tett, de neveikre sem emlékezik már.

A nap kellemetlenségei után rendszeren visszatért szobájába és ott egyebet sem tett, mint leveleket és levelező-lapokat írt *Aradra*. *Hamburgból* még július hónapban sűrűn írt hivatalnok társainak és egynehány ösmerősének.

Mikor *Hamburgból* elutazott, akkor már többé sem *Aradra*, sem sehová nem írt. Dolga napfényre került és akkor természetesen óvakodott magáról bárkinek is vami életjelt adni.

(Hogy fogták el *Kriványt*?)

Az elfogatás körülményeiről annak idején sokféle kalandos hír keringett. Azt híresztelték, hogy önkényt adta át magát a rendőrségnek, másrészt pedig úgy adták elő, hogy áruházba öltözködve az utcán csípték nyakon. *Krivány* a vizsgálat alkalmával ezen híreket megczáfolja. Az ő előadása szerint a dolog a következőképpen történt:

1899. év április havában rézi gyomor-baja és hátgerincz fájdalmi vehemens erővel léptek fel, úgy, hogy orvosa tanácsára Bécsbe ment konzultálás végett. E célból felkereste dr. *Törk* magán orvost és megvizsgáltatta magát. Ez alkalommal bement *Berecz* és *Löbl* fehérnemű üzletébe és ott 300 frt értékű ingeket és egyéb fehérneműt vásárolt. A vásárolt dolgokat azonban ott hagyta és hazajött *Aradra*. Július hó 2-án, mikor már szökésben volt és ismét Bécsbe került, a vételárát a *Berecz* és *Löbl* üzletében kifizette, de még akkor sem vitette el onnan, hanem meghagyta, hogy tegyék félre mindaddig, míg érte nem jön, vagy érte nem fog küldeni. A kereskedő nevét kérdezve, *Krivány* a saját nevét mondta be. És ez volt a végzete.

A hat hónapi utazásban elfogyott minden pénze. A nélkülözés bekopogtatott ajtaján és most már néznie kellett valami után, ha nyomorultul elpusztulni nem akart. Mihez fogjon az idegenben? Keresett irnoki állást, de már bármilyen állást is elfogadott volna, csak akadt volna.

Már utolsó krajczárja is eluszott. Ebben a nyomorúságban eszébe jutott, hogy van neki 300 forint értékű fehérneműje, ezt akarta valamiképp elzalogosítani. Az utcán egy hordárt bizott meg azzal, hogy névjegyét átadva, vegye

át a fehérneműt, vigye el egy zálogházba és amit érte kap, hozza el a *Pilzenetzi* sörházba.

Krivány el is ment a sörcsarnokba és a hüs ital mellett türelmetlenül várta a hordárt. Kevés idő múlva jött is a hordár és 45 forintot adott át neki.

Örömeiben még egy pohár sört hozatott, amikor egy ösmeretlen ur állt elébe e szavakkal:

— Sie sind *Krivány*?

Krivány halálsápadt lett. Erre az ösmeretlen ur, ki detektiv volt, kezét vállára tette és letartóztatta.

Ettől a percztől fogva fogoly lett a báró ur és a becézett *Pater Antonius*, ki nem zárdába hanem zárkába került, még pedig a *Landesgericht* fogházába, ahonnan 14 napi elzárás után, *Aradra* hozták vasra verve.

SPORT.

+ **Füleslabda játék.** Az *aradi tornaegyesület* vasárnap délután 4 órakor a lyceum előtt fekvő játszótéren füleslabda játékot tart, melyre az egyesület tagjai ezennel meghívotnak. Gyülekezés fél 4 órakor a lyceumi tornacsarnokban.

Párbajképes-e a kereskedősegéd?

(Érdekes lovagias affér.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 29.

(Részlet egy nyilttérből.) A megbízó ellenfele, saját bevallása szerint elarusitással foglalkozó kereskedősegéd. Ennek alapján mint uri ember megbízottai az ügyben további lépéseket nem tehetünk, mert a fentiek alapján lovagias elégtételadásra képtelenek tartjuk.

A lovagias ügyek krónikájában végtelenül érdekes az az affér, melyről a legutóbbi napokban *Aradon* beszélnek. A dolog az egyik fél segédeinek eljárása folytán lett ilyen nevezetes, amennyiben ezek a megbízójuk ellenfelével megszüntettek minden tárgyalást, mikor tudomására jutottak annak, hogy az illető kereskedősegéd. A legkevésbé sem demokrata eljárás, mely nem csupán az érdekeltet, hanem az összes kereskedelmi alkalmazottakat erősen érinti, nagy visszatetszést keltett, amikor az ügy a lapok nyilttéri közleményeiben köztudomásra jutott.

Ez a visszatetszés volt az elégtétele az illető kereskedősegédnek, *Eisele* Jánosnak, ki különben ma egy érdemes testület határozata s egy a lovagias ügyekben elismert szaktekintély véleménye folytán is teljes elégtétellel jutott ki ebből a nem közönséges ügyből.

A dologra teljes világot vett *Eisele* Jánosnak beadványa az *Aradi Kereskedők Köré*-höz, melyet ez *Tedeschi* Viktor elnöklete alatt esti választmányi ülésén tárgyalt. A beadvány így hangzik:

Az *Aradi Kereskedők Köré* Tekintetes Elnökségének

Aradon.

Jelen soraimban vagyok bátor, mint az *Aradi Kereskedők Köré* rendes tagja a következőket a Tekintetes Elnökség tudomására hozni, előre bocsájtva, hogy én ezt nem oly célból teszem mintha személyes ügyemben a kör vezetőségét becület bíról kérném fel, vagy hogy nekem elégtételt adjon vagy szerzen, hanem tisztán azért, mert ügyemből kifolyólag egy egész kereskedői osztály lett megsérve, melynek reputációja érdekében kötelességemnek tartom az ügyet előterjeszteni. Hogy azonban a Tek. Elnökség az ügyre nézve teljesen tiszta képet nyerjen, ennél-

fogva legyen szabad nékem az előzményeket lehetőleg röviden és hiven előadom.

Nemrégiben egy nagyobb társaság jelenlétében egy kis összetűzésem akadt ifj. Schwarz Pál waggongyári őrök ural, minek következtében én öt levélileg megsértettem. Másnap két ur jelent meg az üzletben és utánam kérdezősködtek, midőn hozzám utasítva, bemutatkoztak, Koller János és Schiessel Lajos néven, ekkor vevő érkezett, kit fogadtam. Nevezett urak azt kérdezték tőlem, könyvelő vagyok-e? mire azt feleltem, hogy nem. Erre ők, meg sem mondva jövetelük célját, azzal távoztak, hogy *velem akkor nem tárgyalnak*. Sejtettem mindjárt, hogy nevezettek ifj. Schwarz Pál ur megbízottai, amit igazolt később azon körülmény, hogy ők felük részére jegyzőkönyvet állítottak ki, melynek tartalmát saját nyilatkozatommal ellátva, közzétettem és azt ide mellékelem, azon megjegyzéssel, hogy én a jegyzőkönyv tartalmához úgy jutottam, hogy Schwarz ur saját igazolására elküldte azon társaságnak, hol a sértés történt és annak egyik tagja számomra azt leírta.

Eddig van a tényállás, melyhez nem mulaszthatom el a következő megjegyzést fűzni:

En a jegyzőkönyv másolatának kézhez vétele után nem tartottam szükségesnek, hogy ifj. Schwarz Pál ur segédeit a jegyzőkönyvnek ily modorban való kiállításáért kihívjam, mert ők ezen ténykedésükkel magukat becsületbíróul feltölték, amihez joguk nem volt. Nekik kötelességük lett volna a mandátumát felüknek visszaadni, ha annak ügyét tovább bármilyen okból képviselni nem akarták és a további eljárást és nyilatkozattételt felükre bízni, de ők e helyett személyes ügyemből kifolyólag sértetnek egy egész osztályt és ma is fennen hirdetik igazukat.

Mindezeket én csak azért hozom a Tek. Elnökség tudomására, hogy igazoljam eljárásom korrektségét és hogy nem vagyok hibás abban, hogy ügyemből kifolyólag az összes kereskedelmi alkalmazottak megsértettek.

Azon reményben, hogy a Tek. Elnökség csak helyeselni fogja, hogy az itten elmondottakat, kötelességszerűen tudomására hoztam, maradtam

kiváló tisztelettel:

Eisele János

az Ernyei Gyula czég alkalmazottja.

Eisele beadványához csatolja a fentebb említett nyilttéri nyilatkozatát, mely magában foglalja az elégtételadást megtagadó jegyzőkönyv másolatát is. A nyilatkozat szövege ez:

Éljen a lovagiasság!

A napokban afférem akadt Schwarz Pál inok ural. Megsértettem, ő elégtételt kért. Megjelentek nálam segédei, hogy elégtételadásra szólítsanak fel. Eddig rendben van a dolog. Amikor azonban a megbízott urak hírül vették, hogy én csak kereskedelmi alkalmazott vagyok — megszakítottak velem minden tárgyalást, mivelhogy „mint uri emberek és mint uri ember megbízottjai, ez ügyben további lépéseket” nem tesznek. A de-jákokratikus érzületűnek mondott társadalom itélő-ke elé bocsájtom ügyem s a lovagiasság hő-Portos vitézeinek következő nyilatkozatát:

Jegyzőkönyv.

Felvették alulírottak Schwarz Pál és Eisele János urak között felmerült ügyben. Aradon 1900. szept. 10-én d. u. 4 órakor. Alulírottak f. hó 10-én megjelentünk Eisele János urnál, hogy tőle Schwarz Pál ural szemben 1900. szept. 9-én este tanusított sértő viselkedéséért elégtételt kérjünk. Nem ismervén Eisele János ur polgári állását, legnagyobb meglepésünkre azt találtuk, hogy ő az Ernyei Gyula czég üzletében, saját bevalása szerint elárusítással foglalkozó kereskedő segéd. Ennek alapján mint uri ember megbízottjai az ügyben további lépéseket nem tehetünk, mert fentiek alapján Eisele János urat lovagias elégtételadásra képtelennek tartjuk. Megbízásunkat ezenel Schwarz Pál urnak visszaszolgáljuk. Kmft.

Schiessel Lajos s. k.,

Koller János s. k.,

mint Schwarz Pál ur megbízottai

Eisele János.

Felolvasták ezután Clair Vilmos fővárosi hírlapírónak, a *Párbaj Codex* szerzőjének véle-

ményét, melyet Eisele János kért ki a következő kérdést intézve hozzá:

— *Párbajképes-e egy kereskedő segéd, vagyis jogos-e ez esetben az ellenfél segédjeinek eljárása?*

Clair Vilmos erre adott véleménye a következő:

A kérdéses ügyben álláspontom ugyanaz, a melynek *Párbaj Codex* 5. §-ában is kifejezést adok, a hol a párbajképesség fogalmát magyarázom. Az tudniillik, hogy *minden férfiú, a kinek előélete kifogástalan, lovagias elégtétel adásra és vevésre képes*. A lovagiaság, épen úgy, mint a becsületesség, nem lehet kizárólagos joga, illetőleg kiváltsága egyes társadalmi osztályoknak, az az egész emberiségnek a joga.

Hogy pedig egyenesen feleleljek a kérdésre: *a kereskedő segéd — ha különben becsületes ember — párbajképes s a kik ezt kétségbevonják, igazságtalanul sértenek meg egy tiszteletreméltó testületet.*

Az Ön tisztelője:

Clair Vilmos.

A Kereskedők Körének választmányi ülésében, mintán a fentebbi dolgokat tudomásul vették, *Tedeschi* Viktor elnök szólott a dologhoz. Mindenekelőtt kijelentette, hogy Eisele logias ügyét, mint magán ügyet nem tárgyalhatják, de kötelességszerűleg foglalkozniok kell az illető párbajsegédek által kiállított jegyzőkönyv ama részével, mely a *kereskedelmi alkalmazottak összeségét* érinti és igazságtalanul meg szeretné vonni egy olyan jogtól, mely ez osztály tagjait méltán megilleti.

Altalános helyesléssel fogadta a választmány e szavakat ugyszintén az elnök határozati javaslatát, mely a következő:

Határozat.

A választmány nem tartja hatáskörébe tartozónak, hogy bárki magán ügyében, mint egy testület erkölcsi képviselője, véleményét mondjon, vagy bírálatot gyakoroljon, s így a szőnyegen forgó magán ügytől eltekinteni kénytelen. Miután azonban ezen magán ügyből kifolyólag a kereskedelmi alkalmazottak, s így a magyar társadalom egyik számottevő művelt osztályának lovagiassága és párbajképessége vonatott. kétségbe, ennél fogva indítatva érzi magát a választmány ünnepélyesen kifejezni azon meggyőződését, hogy a párbajképesség egyedül az egyéni tisztesség kérdésével kapcsolatos és a választmány a legerélyesebben tiltakozik olyan helytelen és igazságtalan felfogás ellen, mely egy tisztas társadalmi osztálytól a párbajképességet megtagadni merészeli.

Az Aradi Kereskedők Köre megfelelő tapintattal s helyesen hozta határozatát ez ügyben, mely bizonyára nem érhet még ezzel véget.

Mamuzsics holttestét megtalálták

(A vízbe fult prépost-plébános.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 29.

Mamuzsics Mátyásnak, a palicsi tóba fult szabadkai prépost-plébánosnak holttestét a halászok csak ma reggel fogták ki, egész délután és éjjel tartott kutatás után. A holttestet beszállították Szabadkára, a hol felbonczolták s intézkedtek a temetés iránt.

A szenzációs eset újabb részleteit tudósítónk mai távirata a következőképp mondja el:

Derűs napsugaras hajnalra virradtak tegnap a palicsiak. Mintha az őszi hervadás szünetelni akarna. Mindenki örült a gyönyörű napnak és különösen azok, kik mégsem teltek be Palics jóhatású vizével, kik fölakarták használni még egyszer a kellemes fürdőt.

Délután 3 órakor ment ki Mamuzsics plébános Palicsra.

Megváltván jegyét, négy órakor bement a fürdőbe. A fürdőszolga az első számú ka-

binhoz kísérte. Ott levetkezve, a kabin mellett lévő lépcsőre ült. Alig két-nárman fürdtek akkor, köztük *Polgár* törvényszéki elnök és *Piller* tanítóképezdei tanár, ki horgászott a tóban.

— Fogott-e sok halat, tanár ur? — kérdezte *Pillert*.

— Nem én, egyet se, — volt a válasz.

— No de azért lesz a gyermekek vacsorára való, ugy-e?

Néhány percznyi beszélgetés után aztán belemerült a vízbe és kiuszott a nyílt tóra a padokig.

A fürdőszolga kis fia még látta, hogy fölállott az egyik padra, ott néhány perczig pihent, majd ismét a vízbe ugrott és kifelé uszott. Most jött *Barta* Antal dr. törvényszéki orvos, ki megkérdezte a fürdősnét, kik fürödnek.

— A nagyságos plébános ur — szolt a fürdősné.

Barta dr. szétnézett a fürdőzők között, de a plébánost sehol sem látta. Mindjárt fölébredt benne a gyanu. Gyorsan keresgélte a kabinok között s amint az első számba benézett, ott látta a reverendát, amire izgatottan kérdezte:

— Hol a plébános ur?

Rosszat sejtve, a fürdőzők rögtön keresték az elvesztett prépostot, de nem találták. Kiugrottak mindannyian a vízből, néhányan a palicsi rendőrséghez futottak, ahonnan *Polgár* törvényszéki elnök a rendőrséghez telefonált.

Öt óra után egymásután vitték Szabadkáról a megtelt kocsik a közönséget, kik futva siettek a fürdőhöz és a molóra és nézték a csónakokkal megrakott tavat. Máskor vig társaságok ültek a csónakokon, most némán sikkoltak végig a felzavart vizen.

Majd egy rengeteg hálóval jelentek meg a halászok, végig kutatták a tavat, de a holttestet nem találták meg.

Beesteledett.

Nagy csapat tüzoltó és mentő érkezett külön kocsikon Palicsra. Felgyultak a fáklyák a csónakokon és tiszszerezett erővel indult meg a szerencsétlen plébános hullájának keresése.

Közben a rendőrség *Decsy* József kapitány és *Dulics* palicsi rendőrbiztos összeszedték a kabinban a plébános ruháit és leltárt vettek fel. Három tiz forintos bankjegyet, két ezüst forintot és néhány hatos aprópénzt találtak a zsebeiben. Ott találták nagy aranykeresztjét kettős aranylánczczal, továbbá reverendája zsebében kis breviáriumát.

Majorosy püspök mélyen megrendült barátja szerencsétlen halálának hírére és az érsekségnek azonnal megtáviratozta az esetet.

Szabadkán egész nap zúgtak ma a harangok A részvét általános. A temetés holnap lesz,

A beszentelési szertartást *Majorosy* püspök holnap délután 4 órakor fogja végezni a helybeli lelkészek és 25 vidéki pap segédlete mellett. *Császka* érsek táviratban fejezte ki a váratlan elhalálozás feletti részvétét.

Megemlítjük, hogy Mamuzsics végrendeletét már évek előtt készítet, melyben 300.000 koronányi vagyonát három testvérére hagyja. Az elhunyt jótékony célokra nagyon keveset hagyományozott.

TANÜGY.

(—) **Beiratás.** A m. kir. áll. szakiskolával kapcsolatban a faipari és fémipari segédek szakrajzi oktatására, valamint a kazánfűtők és stabilgépkezelők számára külön tanfolyamok tartatnak. A tanfolyamok október hó 15-én kezdődnek, de csak az esetben nyílnak meg, ha az egyes tanfolyamokra jelentkezők száma a 15-öt eléri, vagy meghaladja. A segédek szakrajzi tanfolyamára azok a faipari illetve fémipari segédek vétetnek föl, kiknek a kellő

előképzettségük meg van s itt magukat az iparukba vagy rajzolásban akarják tökéletesíteni. — E tanfolyamokra a beíratási díj 4 korona, az évi tandíj — októberről — márcziusig 10 korona. A kazánfűtők tanfolyamára felvétetnek a 18. életévet betöltött oly kovács, lakatos, géplakatos és rézműves iparosok, vagy ezen szakuk valamelyikében foglalkozó gyári munkások, kik magyarul írni és olvasni tudnak, jó erkölcsi bizonyítványt és ipari foglalkozásukról megfelelő okmányokat felmutatni képesek. — Fölvétetnek még oly napszámások is, kik mellett már alkalmazva voltak. — E tanfolyamra a tandíj 6 korona. A stabilgépkezelői tanfolyamba lépőknek bizonyítványokkal kell igazolniuk, hogy a kazánfűtők, valamint a lokomobil és eséplógép kezelők számára rendezett tanfolyamokat sikeresen elvégezték. E tanfolyamra a tandíj: 10 korona. A beíratások e tanfolyamokra október hó 1-től kezdődőleg minden kedden és pénteken délután 6—7-ig és vasárnaponként 9—12-ig a szakiskola helyiségében tartatnak meg. Aradon 1900. szeptember 29. Az igazgatóság.

Lipót Szalvátor főherceg és a dinasztia horvát ága.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —
Arad, szeptember 29.

A hadsereg rendeleti lapjának mai száma szenzációt hoz. A lap homlokán, a királyi ház tagjait megillető helyen és betűkkel a következőket jelenti:

Ó császári és apostoli királyi Felsege méltóztatott legkegyelmesebben

elrendelni: *Lipót Szalvator* főherceg altábornagy ur 6 cs. és kir. fenségének, a 36. gyalog hadosztály parancsnokának, a 25. gyalog hadosztályhoz hasonló minőségben való áthelyezését.

Alább pedig azt olvassuk, hogy a főherceg helyére Zágrábba a 36. gyaloghadosztály parancsnokává a király hornthali *Horsetzky* Károly altábornagyot nevezte ki. A 25. gyaloghadosztály, melyhez a főherceget áthelyezték, *Bécsben* van.

Zágráb tehát elveszti a főherceget, ki mintegy három éve székelt Horvátország fővárosában, nagy öröme a horvátoknak, kik között a főherceg nagyon népszerű volt. Legutóbb is, mikor *Strossmayer* gyakovári püspök jubileumát ünnepelte és *Stadler* szerajevói érsek elmondta királyi intéssel sujtott zágrábi köszöntőjének előhangjait, Lipót Szalvátor főherceg is beállt az ünneplők sorába s meglehangu táviratban üdvözölte a jubiláló *Strossmayer*rt.

Mivel *Strossmayer* tapintatlan politizálása miatt tudvalevően épen nem grata persona a királynál, biztosra veszik, hogy Lipót Szalvátor főherceget emiatt a király akarataival ellenkező üdvözlése miatt távolítják el a horvátok köréből.

A főherceg áthelyezése az említettek után még annál szenzációsabb hatású, mert a zágrábi hadtestparancsnoki állást tudvalevőleg neki szánták az intéző körök. Bécsben Lipót Szalvátor főherceget *Jenő* főherceget váltja fel, akit pár hónappal ezelőtt *Insbruckba* helyezték át.

Lipót Szalvátor főherceg áthelyezése — mint egy később jött táviratunk hírül adja — *Zágrábban* politikai csapásként hatott. Az áthelyezésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak annál is inkább, mert a főhercegben a dinasztia egy horvát ágának megalapítóját látták. A főherceg összes gyermekei Zágrábban születtek s ez még inkább megerősítette őket reménykedésükben.

Bécsi távirat szerint a döntő körök Lipót Szalvátor főherceg áthelyezésével

megakarták mutatni a *Strossmayer*-pártnak, hogy a királyi család egyetlen tagjának sem engedik meg *Strossmayer* aspirációival szemben a királytól eltérő nézetet vallani.

A kerékpárado csódje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 29.

Néhány nap óta láthatók Aradon a számozott biciklisták, rövid idő óta szidják a kerékpárado s máris olyan jelenségek mutatkoznak, melyek azt mondják, hogy a számok mihamarabb el fognak tűnni és a kerékpárado nem fogják többé szidni. Nem lesz kerékpár s a leolmozott gépek fel fognak sóhajtani, szomorú rabságuk végét érven.

Az adó mindenekelőtt a szegénysorsu munkásembereket sujtja, amit világosan mutat az a körülmény, hogy az eddig adótfizetett hatvanegy kerékpáros legnagyobb része munkás. Akik csak kedvtelésből kerekéznek, a kedvtelésről leszoknak s leolmoztatják gépeiket. A munkás azonban, bármily nehezére essék is, lefizeti az adót, mert szüksége van a gépére, hogy napjában négyszer megtegye az otthona és munkájának színhelye közötti, sokszor hosszú utat. Erre való tekintettel igazságtalan ez az adó.

Az újabb adó terhe, de még inkább az adózástól való idegenkedés, mondhatjuk irtózat, elősegíti azt a városra nézve káros áramlatot, a szomszédos községekbe való letelepülés divatját. Ha hihetetlenül hangzik is, de úgy van, hogy sokan készek *Uj-Aradra*, *Zsigmondházára*, *Uj-Mikalakára* költözködni, mintsem a kerékpárado megfizessék. Ha ezt megteszik, adózatlanul járhatnak gépeikkel Aradon.

Ez a dolog azután nagy bonyodalmakat fog eredményezni. Ha valaki csupán egy hétig, vagy még kevesebb ideig lakik az említett községben, igazolványt válthat s visszajövén Aradra egy évig biciklizhet adózás nélkül. Az ilyen kerékpárosoknak számuk nem lesz s a rendőr minduntalan megállíthatja őket, ami sok kellemetlenségre ad okot.

Az új adóval kapcsolatos munkákat eddig a városi házi portás végezte, de tovább nem igen bírhatja s külön közeg alkalmazása válik szükségessé. A külön közegnek pedig külön fizetés kell. Mi lesz tehát a vége a reformnak? Az új alkalmazott meg fogja enni az adót, melyet a szegényebb munkások fizettek. A föld pedig tovább forog, s a pótlódó marad 54. Eljen a kerékpárado!

HIREK.

— *Erzsébet* hercegnő násza. *Münchenből* jelentik, hogy *Albert* belgial hercegnek *Erzsébet* bajor hercegnővel kötendő házassága ünnepeit már hivatalosan megállapították. E szerint október 2-án délelőtt 10 és fél órakor a királyi ház összes tagjai a királyi palotában gyülekeznek. Az uralkodók háromnegyed 11 órakor lépnek a trónterembe, hol a polgári esketés fog lefolyni. A templomi ünnepélyes esketés 11 órakor lesz.

— A megyés püspök útja. *Dessewffy* Sándor megyés püspök titkára, *Wittenberger* Antal pápai kamarás kíséretében Budapestről Makóra utazott, a hol hosszabb ideig fog tartózkodni, hogy a velencei zarándok-ut fáradalmait kipihenje.

— *Lónyayék* újabb birtoka. *Lónyay* Elemér gróf — mint Pozsonyból táviratozzák — alkudozásba bocsátkozott *Stockau* gróffal ennek *Máriavölgyi* uradalmi megvásárlására. A birtok közel fekszik Pozsonyhoz s nagyon szép

kezelés alatt áll. A birtokvétele félíg-meddig már tény s így *Lónyay* gróf és neje, *Stefánia* királyi hercegasszony, az év egy részét még csak Magyarországon fogja tölteni.

— *Mangra Vazul* gör. kel. román püspöki helynök a ma reggeli vonattal elutazott Aradról végleg Nagyváradra. Ezen alkalomból tisztelői tegnap este a *Duffner*-féle étteremben bucsulakomát rendeztek, a hol tószóban sem volt hiány. A püspöki helynök válaszában többször és erősen kiemelte, hogy egyháza és hazája javára fogja szentelni életét, amit jól esik konstatálnunk.

— Ifjusági mozgalmak. A *debreczeni jogakadémia* ma nagyszabású tüntetés színhelye volt. A tüntetésre a budapesti egyetemen létező szomorú viszonyok adtak alkalmat. A tüntető gyűlésen 400-nál több akadémiai hallgató vett részt, a gyűlésre a fővárosból is számosan rándultak le. *Csighy* elnök a gyűlést megnyitva, *Kun Béla* előadónak adta át a szót, ki hevesen kelt ki a budapesti egyetemen lábra kapott klerikalizmus és néppárti befolyás ellen. Határozati javaslatot terjesztett elő, melyben roszszalását fejezné ki a gyűlés a budapesti hazafiatlan és felekezeti gyűlölködéstől áthatott irány ellen. A javaslatot nagy lelkesedéssel fogadták el. A gyűlés berekesztése után a tüntetés az utcán folytatódott. Az „*Alkotmány*” egy számát elégették és *Csonkay* szobornál lelkes beszédek hangzottak el. Az ifjuság bejárta a város főbb utcáit, lehurrogva a néppártot és éltetve az igaz liberálizmust.

A budapesti műgyetemen ma volt a választás. Ugyanazon tünetek mutatkoztak itt is, mint az egyetemen. A két ellentétes párt heves küzdelemben volt, olyannyira, hogy a rendőrség is közbe lépni volt kénytelen. Többeket letartóztattak és csak igazolás után eresztették szabadon. A nemzeti párt jelöltje, *Melczér* Imre a győztes.

— *Milán Kolozsvárott*. *Milán* Szerbia exkirálya, a jövő héten *Zichy* Jenő gróf társaságában Kolozsvárra érkezik, hogy Erdély rengetegében pár napig üzze a vadat. *Milán* érkezését csütörtökre várják.

— Házasság. *Dörner* János aradi gyártulajdonos ma kötött házasságot *Faragó* Ilona urhölgygyel, *Faragó* István földbirtokos leányával. A polgári házasságkötés után, melynél tanuként szerepeltek *Faragó* Ödön tótkomlói gyógyszerész és *Hofbauer* Lajos aradmegyei főpénztárnok, délelőtt 10 órakor a minoriták templomában esküvő volt. *Seikra* Lénárd lelkész eskette össze a fiatal párt s szép beszédet intézett hozzá.

Berecz Károly aradi polgári iskolai tanár ma kötött házasságot *Taraba* Margit kisaszonnyal. *Taraba* magánmérnök bájos leányával.

— A bosnyákok panaszkodnak a szultánnak. *Rosznya* mohamedán lakossága deputációt esküdékozik küldeni *Konstantinápolyba* s e deputációval memorandumot átnyújtani a szultánnak, az állítólagos panaszokról. A küldöttség vezetője *Ahmed* bég elsőkelő travniki polgár lesz. A bosnyák mohamedánusok azt remélik, hogy a posta útján nyomást fognak gyakorolhatni az osztrák-magyar monarchiára.

— Szocialisták a néppárt ellen. A budapesti szocialista párt vezetősége országos mozgalmat szándékozik indítani a néppárt és annak működése ellen. Ma este ülést tartottak, melyen kimondták, hogy a közel jövőben minden városban, minden községben gyűlés rendezésére fogják felhívni elvtársaikat. Ezekben a gyűléseken, melyekre a pesti központból is mennek le szónokok, arról fogják felvilágosítani és meggyőzni az ország lakosságát, hogy

az ugynevezett „néppárt“ a népért egyáltalán nem tesz semmit s csak azért van, hogy a hit palástja alatt a papság érdekeit mozdítsa elő. Az első nagygyűlést ebben a tárgyban a jövő hó folyamán Budapesten fogják megtartani.

— **A kereszténység kilencszázados jubileuma.** A budapesti *Ranolder*-intézetben ma délelőtt ünnepelték meg a magyar kereszténység kilencszázados jubileumát. Az ünnepséget azért halasztották mostanra, mert a házi kápolna kibővítés és restaurálás alatt állott. Az ünnepség reggel 9 órakor hálaadó szentmisével kezdődött az intézett kápolnájában. A misét *Krizsán* Mihály igazgató, pápai kamarás tartotta. Az istentisztelet után az intézet dísztermébe vonultak a növendékek, ahol az intézet vezetősége hangversenyt rendezett. Volt egy allegorikus drámai kép is és az intézet hittanára *Magdics* Ignác dr. rendületlen beszédet intézett a növendékekhez. Az ünnepséget a Himnusz eléneklésével fejezték be.

— **Az aradi vágóhid dicsérete.** *Bokor* Pál szegedi gazdasági tanácsos és *Tóth* Mihály városi főmérnök — mint tudjuk — a minap megtekintették az aradi vágóhidat. Tanulmányuk eredményéről a mai tanácsülésen tették meg otthon a jelentést: Azt tapasztalták, hogy az aradi vágóhid teljesen modern berendezésű s csak abban különbözik a külföldi nagyobbirű közbégőhidaktól, hogy nincs olyan dusan felszerelve gépekkel. Ennek ellenére nagyon czél-szerű berendezésű s különösen feltűnt a sertésvágóhidnak egyszerű műpörkölési berendezése, mely egyszerűsége mellett is egészen tökéletes munkát végez. Az egész vágóhid 120 ezer forint költségvetéssel épült s ha figyelembe vesszük, hogy Szegeden még egyszer olyan nagy forgalom várható, mint az aradi, megnyugodhatunk abban, hogy a közbégőhid építésére szánt 300,000 forintos előirányzatot nem kell tullepni, ha az aradihoz hasonló, de még egyszer olyan nagy vágóhidat építettünk. Arra figyelmeztették különösen a kiküldötteket, hogy a szegedi közbégőhidon ne jégűtési rendszert, hanem léghűtési rendszert létesítsenek, mert az aradiak is átalakítják most a vágóhid hűtési rendszerét, mivel a jég beszerzése nagy akadályokba ütközik. Ez idén 1200 kocsi jeget szállítottak, ám ez is kevésnek bizonyult és műjéggel voltak kénytelenek pótolni a szükségletet. A szarvasmarha-vágóhid is mindenben megfelel a legújabb műszaki vívmányoknak s az egész vágóhid átlagos bruttó jövedelme egy évben 19,000 forint, melyre az átlagos évi kiadás 7000 forint. Tekintve, hogy ez a vágóhid 120,000 forintba került, tíz százalék jövedelmet hoz a városnak. Az aradi vágóhid nem közvetlenül a víz partján fekszik, szennyvizét körülbelül egy kilométernyi távolságra vezeti el. És pedig: 400 méternyi hosszú zárt csatornán, innen tovább a Marosig nyílt csatornán folyik a vágóhid szennyvize, még sem panaszkodnak az aradiak arról, hogy ez a levezető csatorna a városban büzt terjesztene. A kiküldöttek még a kolozsvári és a debreczeni vágóhidakat fogják megtekinteni.

— **Felebbezés a szalmapapír-gyár ügyében.** *Petrovits* Arzén, az aradi szalmapapír anyaggyár újbóli üzembehelyezése miatt kifogást emelt. A kapitányi hivatal elutasítása után *Petrovits* a tanácshoz folyamodott, mely mai ülésén felebbezésével elutasította.

— **Lujza hercegnő adósságai.** A bécsi törvényszéknél több rendbeli pört adtak be annak idején *Lujza* kóburgi hercegnő ellen. — Hogy többet ne említsünk, csupán szállított füzökért 22,000 frankkal és ékszerekért félmillió frankkal tartozott a hercegnő. Most — mint Bécsből jelentik — sikerült a hitelezőkkel egyezséget kötni. E szerint a herceg, neje adósságának egy negyedét elismeri. — A hercegnő összes adósságai a négy millió forintot meghaladják.

— **A sah utja.** A perzsa sah este 10 órakor *Tonczev* közlekedésügyi miniszter és a mellette beosztott *Petrov* tábornok szárnysegéd kíséretében, a kik Caribrodig eléje utaztak, különvonaton ideérkezett és katonai díszszel fogadtatott. A pályaudvaron megjelent *Ferdinánd* fejedelem, az összes miniszterek és a diplomáciai testület.

— **Az öngyilkos gyógyszerész végrendelete.** Megirtuk, hogy a szerencsétlen véget ért *Monti* Lajos gyógyszerész segéd vagyonát *Ilova* nevű testvérére hagyta. Rendelkezése csupán levélben szerepel, melyben végrendeletéről is szól, de ezt nem tudják, hol van. Ha meg is kerül, nem ér semmit, mert nincs szabályosan kiállítva. Ilyen formán úgy fognak hátramaradt vagyonát illetőleg intézkedni, mintha nem is lenne végrendekezése. A Halász-utcában két háza, ezenkívül kisebb összegű pénze maradt, melyeket két testvére között osztanak fel.

— **A pápa ifjúkori levelei.** Párisban legközelebb érdekes könyv fog megjelenni, melynek szerzője *Boyer d'Agén*. A könyv XIII. *Leo* pápának ifjúkori leveleit tartalmazza, melyek abból az időből keltek, mikor a pápa Brüsszelben, mint apostoli nunczius működött. A levelek, melyek családi ügyeket, vallási, irodalmi és politikai kérdéseket tárgyalnak, hemzsegek eddig még ismeretlen epizódoktól. A *Nouvelle Revue* e levelekből egyes kivonatot közöl. *Leo* pápa, családi nevén *Pecci* Joakim, 1843-ban, 33 éves korában került Brüsszelbe, mint nunczius. A hosszú ut alatt, melyet Rómából Brüsszelig régi postakocsin tett meg, *Pecci* franczi nyelvbeli ismereteit bővítette ki 1843. január 17-én a következő levelet intézte *Sterbinihez*, aki a vatikánban élt:

Ha ön, uram, értesül olyasmiről, mely engem érdekelne, kérem önt, közölje azt velem. Nem tudom, hogy eddig vétettem-e felettes bátóságom ellen; remélhetőleg nem... Barátok segítségével van szükségem, kik idejekorán értesítenek engem. Ki az én legjobb barátom, ha nem ön?

Több, *Sterbinihez* intézett levelében panaszkodik *Pecci* arról, hogy az élet Brüsszelben mily drága. 1846-ban XVI. *Gregorius* visszahívta *Pecci*t Olaszországba és Perugia plébánosává nevezte ki. IX. *Pius* pápa azonban nem rokonszenvezett *Peccivel* is ezért hét évig váratta, míg bibornokká nevezte ki.

— **Ellopták a vasut pénzét.** Vakmerő rablást követett el ma éjjel az oraviczi vasuti állomás hivatali helyiségében eddig még ismeretlen tettes. A szegedi üzletvezetőség hatvanezer koronát küldött vasszekrénybe zárva az oraviczi üzletvezetőségnek, hogy a vasuti tisztok október havi fizetését kiadják. A pénz szekrény őrizetével *Lantos* Antal hivatalnokot bízták meg, aki meg is felelt pontosan e fontos küldetésnek. Ejjel érkezett meg a vonat oraviczára és a pénzszekrényt a forgalmi osztály helyiségében helyezték el. Félórával ezután, hogy a hivatalba nyitottak, a szekrénynek már csak hült helye volt. *Vlinger* oraviczi állomásfőnök nyomban táviratilag értesítette az esetről a szomszédos állomásokat és a szegedi üzletvezetőséget, mely *Erdélyi* Béla titkárt küldte ki a vizsgálat megejtésére. Eddig még nyoma sincs a vakmerő betörőknek. Érdekes, hogy a múlt esztendőben hasonló eset fordult elő, de ekkor a betörők nem voltak eléggé elővigyázatosak, mert zajt ütve, felköltötték az állomásfőnököt, mire a betörők megugrottak.

— **A színházak javítása.** A nyári és téli színházaknál eszközöndő pótlások és újítások, többek között a színpad emelendő új öltözők, a színpad elejének lesüllyesztése, a padok közötti új ut vágás, a téli színházban a hatásvilágítási vezetékek létesítése ügyében *Leszkay* András színgazgató kérelmet intézett a színiügyi bizottsághoz. Ezt az ügyet a tanácshoz utalta, mely mai ülésén kedvezően határozott a dologban.

— **Tragikus hallással** mult ki ma reggel — mint tudósítónk távirata jelenti — *Locatelli* báró, Kormons város polgármestere. A báró kora hajnalban fogatára ült és a vasuti állomáshoz hajtatott, hogy jelen legyen Görzben Ő felsége fogadásánál s Kormons város hódolatát átadja. A polgármestert utközben szívszélhűdés érte s mire a fogat megérkezett az állomáshoz, *Locatelli* halott volt. Szörnyet halt. Tragikus halála iránt általános a részvét.

— **Első prédikáció.** A nemrég választott ev. ref. segédlelkész-vallásánár *Uray* Sándor október 1-én foglalja el állását. Első prédikációját 7-én, vasárnap délelőtt fogja megtartani az ev. ref. templomban.

— **Uj hadtestek felállítása.** Európa katonai államai: Oroszország, Németország és Franciaország az utóbbi években, két-három, sőt több hadtesttel szaporították hadseregüket, csak nálunk nem történt e téren változás. 1883. óta, mióta a területi rendszert behozták, a tizedik hadtesnek Brünnből Przemysibe való áthelyezése volt az egyedüli változás, amely tizenhét év alatt területi rendszerünkön végbe ment. Hadi létszámunk szaporítása azonban, legalább a hadsereg zöménél, a gyalogságnál lépést tartott az említett hatalmak hadseregének fejlődésével. A tábori századok hadilétszámának emelésével és a Marsch-Bataillonok rendszeresítésével az egyes gyalogezredek oly tömkeleggé váltak, hogy új keretek, új ezredek felállítása, most már csaknem elkerülhetetlenné vált. Az ily magas létszámú csapatok aztán hadosztályokká és hadtestekké tömörülve nehézkes seregtestekké válnak, amelyek felett az átekintés csaknem lehetetlen és így az egész beosztás célját veszti. A békelétszámnak kilátásba helyezett felemelésével a kereteket is szaporítani fogják s ekkor egy vagy több új hadtest felállítása is szükségessé válik. A haderőnek háboru esetére jelenleg tervben lévő három (ugymint a német-, horvát 2., 3., 13., 14. 5. hadtestekből, a magyar 4., 5., 6., 7., és 12. hadtestekből és a cseh-lengyel 1., 8., 9., 10. és 11. hadtestekből álló) hadseregbe való beosztása ez által változást nem szenved, mert a hadilétszám keretét képző új csapatok az egész monarchia területén arányosan lennének elosztva.

— **Világbéke.** A párisi világkiállítás kongresszusi termében vasárnap tartják meg a kilencedik világbéke kongresszust. A tárgyalás programja a következő: 1. Jelentés a lefolyt évről, tekintettel a háborúkra és békére. 2. A hágai nemzetközi békekongresszus jelentése. 3. Nemzetközi jog. 4. Béketanács. 5. Bizottsági jelentés a vadnépek megvédéséről. 6. Ítéletek szentesítése. 7. Jelentés a jövő háborúinak esélyéről politikai és közgazdasági tekintettel. 8. A jövő évi kongresszus idejének és helyének meghatározása. 9. Felhívás a nemzetekhez. 10. Indítványok.

— **Felfüggesztett községi bíró.** *Páris* Gábor világi járási főszolgabíró *Dirlea* Szimeont Galsa község bíráját állásától felfüggesztette s a bírói teendők végzésével *Kuberczik* Mihály képviselő testületi tagot, mint helyettes bírót, bizta meg. A volt bíró ellen a galsai hegyszék is panaszt emelt, hogy a folyó hó 23-án tartott hegyszéki gyűlés alkalmával a tanácsterem kulcsát nem adta át.

— **Leégett butorgyár.** *Budapestről* telegrafálja tudósítónk, hogy az ipar-utcában lévő *Feivel* Lipót tulajdonát képező vasbutorgyárban ma este tűz ütött ki, mely az egész gyárat elvasztotta. A kivonult tűzoltóság egy órai fáradságos munka után lokalizálta a tüzet. A gyár közelében lévő gőzmalmok nagy veszélyben forogtak. A kár jelentékeny.

— **A londoni lordmayor-választás.** Londonban holnap zajlik le a lordmayor választás. Mint körökben az a nézet uralkodik, hogy *Green* Franket fogják egyhangulag megválasztani.

— **48-as honvéd és a cseh bandista.** Megható jelenet játszódott le tegnap este a kolozsvári vasuti állomáson. Egy egyenruhás öreg 48-as honvéd akart a hat órás vonattal Budapestre utazni. Az öreg honvédnek volt egy fél áru zöld színű menetjegye. A mint azonban a nagy tolongásban az öreg sürgölődött-forgolódott, — hogy hogy nem — elvesztette féltve őrzött s nehezen szerzett fél-áru jegyét. A vonat már pár perc múlva indulni készült s az öreg honvéd a legnagyobb aggodalom között járt-kelt s keresgélte az elvesztett jegyet. Ugyanezzel a vonattal készült több szabadságot magyar huszár és cseh bandista elutazni, kik alig hogy tudomást szereztek öreg bajtársuk bájáról, egymás után ugráltak ki a vonatból s együtt keresték az öreggel az elvesztett jegyet, de sehogysem tudtak nyomára akadni. Az öreg már minden reménnyel föladott hogy jegye megkerüljön s el is ment, hogy utolsó filléréivel új jegyet váltson magának. Egyszerre azonban az egyik cseh bandista megtalálta elvesztett féljegyet s a bajtársak „hurra” kiáltása közben szaladt az öreg honvédhez, katonásan öszszecsapta sarkát s jelentette:

— Herr „örmeister“! Ich hab' die verlorene Karte gefunden!

Az utazni készülő cseh katonák erre ismét „hurra“-t kiáltottak s az öreg honvéd könyező szemekkel szoritotta keblére az áldozatkész cseh bandistát, kit a jelenlévő polgári utasok nagy zajosan megéljeneztek.

— **Halálozás.** Alulirottak fájdalomtól megtört szível tudatják a forrón szeretett a felejtetetlen jó férj, apa, nagyapa és számos más rokon és jóbarát nevében is *Gresz Józsefnek* folyó évi szeptember hó 29-én, delelőtt 10 órakor, életének 53 és boldog házasságának 29-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felfétele után történt jobblétre szenderültét. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó évi szeptember hó 30-án d. u. fél 5 órakor fognak Uj-Aradon fő utca 76-ik számú házból az ujaradi családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat a boldogulnak lelki üdvéért folyó évi október hó 8-án d. e. 9 órakor fog az ujaradi róm. kath. templomban megtartatni. Uj-Arad, 1900. szeptember hó 20. Áldás és béke iengjen drága halmvai felett! Özv. *Gresz József*né szül. *Gelz Erzsébet*, neje, *Gresz György*, *Gresz Josefa* férj, *Ruttkay Kálmán*né, gyermekei. *Gresz Mária* férj. *Háralámpi Cavadiané*, nővére, *Engelhárdt Péter*, *Háralámpi Cavadia*, sógorai. *Ruttkay Kálmán* veje. *Ruttkay Emil* unoka.

— **Elég volt!** Egy, valamikor jobb napokat látott ember akasztotta föl magát ma reggel Budapesten. Mire tettét észrevették, halott volt *Fülöp József* tárkányi szül. 40 éves ember az öngyilkos, a ki *Bajnok-utca* 31. sz. a. levő lakásán ölte meg magát. Az illető *Tárkányban* született, ott is nevelkedett, s szülőitől örökölt szép vagyonnal különféle vállalatokba fogott. Meg is nősült, de dolga rosszra fordult. A vagyon lassanként eluszott, s felesége is elvált tőle. *Fülöp* ezt igen elkészerítette s az ivásnak adta magát. Az utóbbi időben napszámból tartotta ön magát s végre ma reggel öngyilkossá lett. A jobb módhoz szokott ember czédulát hagyott hátra ezzel a felirattal:

— Szenvedtem eleget — *elég volt!*

Holttestét beszállították, a törvényszéki orvostani intézet halottas házába.

— **A honvéd önkéntesek vizsgája a napokban szintén véget ért.** A Szegeden szolgált *aradi* egyéves önkéntesek közül *Babeszku Elek* sikerrel kiállotta a vizsgát s megkapta az önkéntesi hosszú kardot.

— **Zola apja.** *Zola Emil* Velenczébe utazik, hogy felkutassa családját. Ezt írja egy velencei barátjának. S olvasván e hirt, eszünkbe jut, hogy a világhírű regényíró *Dreyfus* védelme közben kénytelen volt apja emlékét megvédelmezni, törvény előtt is. Mikor ugyanis a rágalom hiába próbálta intenczióit meggyanusítani, meggyanusította apjának emlékét s

ezzel kihozta a sodrából *Zola Emil*. A törvény előtt fényesen megvédelmezte apja nevét s úgy látszik, apja életének áttanulmányozása közben kerekedett kedve, hogy megkeresse családfáját. Ezért utazik nemsokára Velenczébe s hosszabb ideig fog ott maradni, ami azt jelenti, hogy *Zola* Velenczében dolgozni is akar. Talán csak a családja felkutatásán, de talán egyében is. Felesége nem megy vele Velenczébe, hanem *Tivoliba* utazik s az ottani fürdőket fogja használni.

— **Joggyakornoki kinevezés.** A temesvári kir. ítélőtábla elnöke *Petrovits György battonyai* lakos végzett joghallgatója temesvári kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Rendőrtisztek egyenruhája.** A nagy modern városokban a rendőrstátus tisztviselő-kara is egyenruhát visel, hogy hivatali minősége külsőleg is felismerhető legyen. Aradon ez nem így van. Itt, ha egy rendőrtiszt egy betörőt tartóztatni akar ezen hivatali aktusát így kell megejtenie:

— En X. Y. rendőrhadnagy vagyok. A törvény nevében letartóztatom önt!

Vagyis, mielőtt elfogná, formálisan be kell mutatkoznia a gazficzkónak. Régi idea Szegeden is, hogy a rendőrtisztviselők ellátásának unigurmossal. Mint ottani tudósítónk írja, a pénzügyi bizottság mai ülésén ez az óhaj is fölmerült, mivel azonban pénz nincs, ismét lekerült a napirendről.

— **Elhunyt cigányprimás.** *Balázs Kálmán*, a hirneves budapesti cigányprimás ma reggel 66 éves korában meghalt. Ő volt az első cigányprimás, a ki a magyar zenét a külfölddel megismertette és megszerettette. Kétszer járt kinnt zenekarával Amerikában, Londonban pedig hosszú ideig tartózkodott s itt a welszi herceget nem egyszer ringatta el a magyar nóták édesbus hangjával. Midőn Budapestre visszatért, ő lett a magyar mánás és dzsentrí világ kedvencz cigányja. *Boka Károlynak*, a negyvenes évek híres primásának legkedveltebb tanítványa volt és később a vejévé is lett. Az utóbbi években folytonosan betegeskedett és mostani felesége, *Gergely Lidia* önfeláldozóan ápolta utolsó perczéig, ma reggel, a mikor a halál megfosztotta szenvedéseitől és megfosztotta fővárosunkat is egy olyan cigányprimástól, a ki a hegedűt nem csupán kenyérkeresetből vette a kezébe. Az agg primás temetésére a fővárosi zenekarok nagyban készülődnek.

— **Vihar Csehországban.** Prágából táviratozák: *Lejpa* csehországi városban és környékén ma oriai vihar pusztított. A gyümölcsstermés teljesen tönkrement. A kár kiszámíthatatlan.

— **A büntárs kérése.** A Sárossy-utcai gyilkosságban büntárs gyanuja alatt álló *Pomucz Tódor* azzal a kérelemmel fordult az ügyészhez, hogy levelet akar írni a bátyjának. Meg is adták erre az engedélyt s ő megírta a levelet, de olyan borzalmasan kusza irással, hogy alig lehet egy-egy szót elolvasni belőle. Többek között azt kéri bátyjától, hogy küldjön neki a fogházba egy fekete kenyeret.

— **A lokomotív kerekalatt.** Nagy szerencsétlenség történt ma hajnalban 3 óra felé Budapesten a kőbányai uton. *Szöllősi István* 25 éves és *Dirbusz József* 29 éves napszámok a Ganz-gyár kö elében a pályatest őrzésére kiküldött vasuti munkások, a mig a kocsirendezés kezdetét veszi, a közeli sínek közé feküdtek, a lokomotívokból kikotort langyos hamurakásra. El is aludtak, a mikor hirtelen dübörgéssel közeledett az 1202. számú lokomotív, a mely elől azonban a szerencsétlenek nem tudtak menekülni. Így történt azután, hogy mind a ketten a gép alá kerültek. A gépész észrevette a bajt, de már nem segíthetett. A kerekek *Dirbusznak* eltörték bal karját, jobb kezefejéről lemetszték az ujjakat, *Szöllősinék* pedig eltörték a gerincoszlopát. Mind a kettőt eszméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba.

— **Szenzációs felmentés.** *Temesvárott* tegnap egy oly esküdtszéki tárgyalás folyt le, mely azonkívül, hogy sok érdekessége volt még

az ügyvédi körökben is, folytonos megbeszélés tárgyát képezi. Egy fiu megöli nénjét és bünsőnek érzi magát. Az ügyész olyan *védőbeszédet* mondott, mely a hallgatóságot éppen úgy lepte meg, mint a védőt; egy kérdést tűz az esküdtek elé egészen a védő szellemében. A védő elismeri védeneczenek bűnösségét és igazságos verdiktet kér; de az esküdtek *felmentik* a vádlottat. A dolognak azonban még lesznek következményei, mert az ügyész semmisségi panaszt jelentett be, amelyet a törvényszék el is fogadott.

— **Az osztálysorsjáték** mai huzásán *százezer* koronát nyert a 74425, *hatvanezer* koronát 45629, *ötezer* koronát a 87888, 95516 és 71440 számú sorsjegy.

— **Szabadulás egy diplomatától.** *Madridban* nemrégiben nagy föltűnést keltett, hogy az ottani török követ beadta lemondását. Ezt a hirt politikai körökben élénken megvitaták. A hirtelen távozásnak okairól most a párisi *Figaró* a következőket jelenti. A madridi török konzul lemondásának valódi oka abban keresendő, hogy régebb idő óta nem kapta meg kormányától a neki járó havi fizetést. Hiába sürgette azt a követ, sürgetése eredménytelen volt; hetek — hónapok multak el, anélkül, hogy pénzt megkapta volna. Amíg magán vagyonából tellett, várt és remélt, de végre nem volt más mód, mint lemondani. És a török kormány — mint a *Figaró* írja — talán ép ezt akarta. Mert az mégis valószínűtlen, hogy a török kormány oly korrumpált viszonyok közt legyen, hogy követét se tudja fizetni. Ennyire még egy európai állam sem jutott. A legvalószínűbb tehát az, hogy a szerencsétlen diplomata *kegyvesztett lón* és ezt nyíltan nem akarták tudomására hozni. A kellemetlen egyénektől ily módon való szabadulás mindenesetre furcsa és ebben még csak Oroszország muija felül a kedélyesen gondolkodó keletet, a hol méreg vagy gyilkos pótolta volna ez esetben a havi fizetés elmaradását.

— **Arab fanatikusok mutatványa.** Párisban most arab fanatikusok mutogatják bűvészetüket a Rue d'Athènes egyik tágas termében. A termet nagy közönség tölti meg minden este. A publikum legnagyobb részét hölgyek teszik ki. Az arab fanatikusok előbb parázsra dobott benzoe magvak beszívott füstjétől elkábulnak, azután megkezdik borzalmas mutatványukat. Az egyik öt kigyót fog két kezébe, melyek melle és karjai köré csavarodnak. Azután a legkövérebb kigyó fejét szájába veszi, fogaival leharapja és látszólag jó étvágygyal el is költi. Ezalatt egy másik kigyó megakarja marni őt, mire az arab farkából leharap egy jókora darabot és lenyeli. Az előadás mind borzalmasabbá lesz. Egyik arab egy tört döf szemébe, míg a másik hasát szurja át egy hegyes vasdarabbal. És e borzalmas mutatványok alatt egy csöpp vér sem folyik ki keresztülszurkált testükből. Az előadásnak állandóan sok erős idegzetű nézője akad.

— **A leányszöktetések ellen.** *Lembergől* jelentik, hogy az igazságügyi miniszter az összes királyi ügyészségekhez és haditörvényszékekhez rendeletet intézett, melyben kötelességüvé teszi, hogy szigorúan járjanak el azon személyek ellen, kik fiatal zsidó vallású leányokat szöktetnek meg oly czélból, hogy őket a katolikus hitre térítsék.

— **A megjavított térkép.** Az *abruzzói* herceg északsarki ekspedíciójának tudományos eredményeiről jelentik, hogy ez utazás folytán az északi sark térképe nagyobb és lényegesebb változtatást fog szenvedni. *Petermannsland* és *Osborne* el fognak tűnni a térképről. Ellenben *Harbu* szigetét a jelenleginél sokkal nagyobb kiterjedésben veszik föl. Az ekspedíció tudományos eredményeit tárgyaló munkát az *abruzzói* herceg és *Cagni* kapitány fogják kiadni. Az ut költségeit, mely az *egy millió* frankot meghaladja a herceg viseli. A herceg azon elterjedt hírekkel szemben, hogy újabb felfe-

dező utra indul, határozott tagadó kijelentést tett.

— **Megzavart díjbirkózás.** Budapesten, a Ferencvárosban, egy czirkusz ütött tanyát, melyben ma kezdtek meg a díjbirkózásokat. Mindjárt az első este skandalumhoz volt szerencséje a pulikumnak. *Jirk van der Berg* németalföldi ntlétával egy budapesti henteslegény *Zinner Sándor* állott a porondra, kit a külföldi az első pillanat alatt a lehető legszabályszerűbben a földhöz teremtett, hogy csak úgy nyekkent bele. A mint ezt a karzaton ülő hentesek és mészárosok látták, elfogta szívüket a keserűség s el kezdtek kiabálni:

— Le a némettel!

— Hamisság van a dologban. Kezdek előlről! Ne engedjünk!

A láрма, kiabálás oly nagy lett, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni s csak hosszas parlamentálás után sikerült a kedélyeket lecsillapítani annyira, hogy az előadást folytatni bírták.

— **Hirtelen halál a fogházban.** *Palermóból* jelentik, hogy *Carollo*, vezére a *Votarbartolo* bankigazgató meggyilkolását elkövetett a bandának, az elmúlt éjjel hirtelen meghalt. *Carollo* Milánóban volt elzárva és csak e hó 10-én szállították *Palermóba*, hogy szembesítsék *Palizzolo* volt képviselővel, aki a gyilkosság értelmi szerzője volt, Milánót egészségesen hagyta el, és alig ért *Palermóba*, megbetegedett. Ma reggel holtan találták ápolói ágyában, s halálozás körülménye igen gyanus. Szigorú vizsgálatot indítottak meg ez ügyben.

— **Különös öngyilkossági kísérlet.** Furcsa módon akart megszabadulni az élettől tegnap Bécsben *Swoboda* Anasztázia szülésznő, kit a rendőrség bizonyos inkorrektusok miatt letartóztatott. *Hét darab varróút* nyelt le, hogy így megszabaduljon büntetése elől. Az öngyilkost a wiedenai kórházba szállították.

— **A gyanus olasz.** A bécsi rendőrség egy gyanus egyén után kutat tegnap óta. Egy ottani pénzváltó bankba tegnap délben megjelent egy olasz fiatalember, ki látszólag a munkás osztályhoz tartozik azzal, a kéréssel, hogy váltsák be száz lírás bankjegyét. Az ösmeretlen egyén a bank pénztárosához több gyanus kérdést intézett, úgy, hogy ez nyomban telefonált a rendőrséghez. Az olasz munkás azonban úgy látszik észrevette, hogy gyanusan tekintenek reá, mert a százlírást a pénztárnál hagyva — megugrott. A rendőrség most erősen nyomoz.

— **A bíróné bajban.** Nagy riadalmat okozott tegnap *Zsigmondháza*n két szuronyos csendőr megjelenése, akik a község házában történt rövid időzés után feltűnő gyorsasággal állítottak be a volt bírót: *Villi Lenhart* házához, hol házkutatást rendeztek, még pedig nem várt eredménnyel. Nehány becsapott *eleki* ember, akiket a csendőrök magukkal is hoztak, hogy utbaigazítással szolgálhassanak, feljelentette *Villi* feleségét, aki évek óta kártyavetéssel, utóbbi időben pedig a legveszedelmesebb fajtája kuruzslással foglalkozik. Bárminő baj ellen kérjenek tőle, ő tud adni mindenre szert, vagy legalább csak tudott, mert a csendőrök kosárcsámra hordták el tőle a kisebb-nagyobb tégeket és üvegeket, melyek mind tele voltak bűbajos, szerelmet fakasztó, vagy lohasztó zsi-radék és folyadékkal, amiket ugyancsak drága pénzért vesztegetett *Villiné* a hozzá folyamodóknak. A lefoglalt szereket összepakolva és lepecsételve elszállították, hogy vegyileg megvizsgálhassák, mert erős a gyanu arra, hogy azok között olyan is van, amelyért bukott leányok szoktak a kuruzslóhoz fordulni. A vizsgálat megindult s előreláthatólag hosszú időt fog igénybevenni, mert azt három-négy vármegyére is ki kell terjeszteni, sőt nagy a valószínűség, hogy Aradról is sokan kerülnek bele ebbe az ügybe, vagy mint panaszosok, vagy pedig mint vádlottak.

— **Jó fogást csinált** ma a fiumei rendőrség. Elcsipett egy hirhedt tolvajt és betörőt, *Bódy*

Ferenczet, kit a budapesti rendőrség öt hónap óta szigorúan köröztet. A fiumei rendőrség a jó fogásáról táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot.

— **Rabló vándor cigányok.** Az *aradi* hetipiaczról tért haza tegnap délután egy lovas kocsiján *Mócsay István* tiszafüredi hagymakereskedő nejével. A kurticsi csárdánál vándor cigányok csatlakoztak hozzájuk. Addig beszélgettek a cigányok, míg az *Uj-Szent-Anna* felé vezető utra csalták őket. Alig haladtak ezen az uton 6—800 lépésnyire, mikor a cigányok rájuk támadtak, vasvillával összeszurkálták az ember iábát és karjait, az asszony térdkalácsát pedig eltörték. Ezután az országút árkába vonszolták az eszméletüket elvesztett embereket és kocsijára ülve elhajtottak. Késő este talált rájuk egy arra haladó kocsin ülő parasztember, aki kocsijára felvette a házaspárt és az *uj-szent-anna*i orvoshoz vitte. *Popovits dr.* ottani orvos kötözte be a súlyosan sebesülteket és beszállította a megyei közkórházba. A csendőrök erőlyesen nyomoznak a tettesek után.

— **Kedvező alkalom.** Két legjobb gyártmányu egész *uj zongora* gyári áron eladó. Megtekinthető: *Keppich* Zsigmondnál Aradon, *Andrássy-tér* 19. (Központi szálloda.)

— **Tűz egy tanyán.** *Szemlekről* írja tudósítónk, hogy ott ma délelőtt *Istvánffy Béla* földbirtokos tanya épülete teljesen leégett. A tüzet a tanyás kis fia okozta, aki égő gyufával játszadozott. A kár 500 korona, mely azonban megtérül, mert az épület biztosítva volt.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Ternay Ernő* aradi lakos az ev. ref. egyháznak czéljaira a lelkeszi hivatalban 100 az az száz koronát adományozott, mely buzgó aldozatokéért ez uton is köszönetet nyilvánít az *egyháztanács elnöksége*.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (*Szabadság-tér* 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Nagyobb leányok részére** még két német tanfolyamot nyit egy helyben férjezett, külföldön képesített tanárnő. 3 forint havi tandíjjal növendék kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

— **x— Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztettek, biztos óvszer a tiszta, egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „*Kristály*” *Szt.-Lukács* fürdői hegyiforrás hirdetésére.

— **x— Hihetetlen!** Pedig az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hogy a *Feller-féle Elsa-Fluid* minden, de még oly betegségeknek is, melyeket más gyógyász nem gyógyít meg, bámulatos eredményel használható. Különösen lázt, köszvényt, reumát, mell, fő-fog-fájást, szurást, vérszegénységet, görcsöt, gyomorbajt, szembajt stb. gyógyít biztosan és gyorsan, 12 üveg ára 5 korona bérmentve. Egyedüli készítője *Feller V. Jenő* gyógyszerész *Stubica* 135. szám. (*Zágráb* megye). Egy családnál se hiányozzék e kitűnő, az egészségügyi hatóság által megvizsgált és jóváhagyott szer, melyet a ki egyszer hozat, sokoldalú hatása miatt állandóan használ. „*Vak voltam már, csak a Feller-féle Elsa-Fluid mentette meg szememvilágát*” írta *Szücs Péter* *Budapest, Felsőrakpart* 9.

Színházi epizódok.

— A „Magyar Szinpad”-ból. —

Budapest, szeptember 29.

*Csillag Teréz*nek, a Nemzeti színház volt, kitűnő művésznőjének, két leánykája van. A kettő közül a kisebbik a *Juliska*.

A művésznő tudvalevőleg átszerződött a *Vigszínház*hoz, a hol a jövő hónap elején fog először fellépni s a hol sok ideig keresték a darabot, a melyben a Nemzeti színháznak ezt az egyik volt „star”-ját először felléptették.

Most már meg van a darab: *Meilhac* és *Halevy*-nek *A kis mama* (*La petite mere*) című darabja, de az alatt az idő alatt, a mig keresték, a művésznő felkereste néhányszor leánykáját a nevelő-intézetben.

A *kis Juliska* mindannyiszor erősen faggatta a mamáját:

— *Mamuska*, meg van már a darab, a mi-ben fel fogsz lépni?

— Még nincs kicsikém! De hát mit érdekel az téged?

— Oh, nagyon, nagyon érdekel!

És nagyot sóhajtott hozzá.

A napokban a művésznő megint meglátogatta a *kis Juliskát*.

— *Mamuska*, meg van már a darab? — volt az első kérdése.

— Meg, — felelte a művésznő.

A leányka elszorult lélekzettel kérdezte tovább:

— Aztán jó darab?

Csillag Teréz mosolygott:

— Azt hisszük legalább, hogy nagyon jó...

— És... mond csak, *mamuska*... sok ruha kell hozzá?

— Ötször öltözködöm benne.

A *kis Juliska* aggodalmas arcot öltött:

— Hm, hm! — mondta.

— De hát miért aggódsz te ezen? — faggatta most már *Csillag Teréz* a leánykát.

De a *kis Juliska* nem felelt. Felelet helyett, egy darabig eltűnődött, aztán megint csak egy kérdéssel ostromolta anyját:

— *Mamuska*... aztán milyen nyelvből van fordítva az a darab, a melyben fellépsz? — *Francziából*.

— *Francziából*? Jaj! Jaj!

Ezt mondta a *kis Juliska* és csaknem elpityeredett.

Mikor a művésznő ezt a kis jelenetet elmondta nekem, csodálkozva kérdeztem tőle:

— De hát miért pityeredett el?

— Hát nem érti? — mosolygott a művésznő.

— A *kis leányom* attól fél, hogy olyan darabban találkozzék fellépni, a melyet neki nem szabad megnézni!

A milyen hirtelen merült fel ez az idegen hangzású név az európai sajtóban, épolyan hamar megtanulta mindenki:

— *Sada Yacco!*

Valami édes-fájó zene csendül meg benne, úgy, hogy el sem lehet felejteni.

A *Magyar Szinpad* már külön cikkecskét is irt erről a hirtelen kigyuladt exotikus csillagról, a melyben el volt mondva, hogy ennek a névnek a viselője egy fiatal japán asszonyka, a ki most *Loie Fuller* párisi színházban játszik s hogy Párisban egyébről sem beszélnek, mint csakis róla.

— Látta már *Sada Yacco*t?... Látta már *Sada Yacco*t?

Ez a kérdés jár szájról-szájra s boldog ember, a ki jegyhez bir jutni, hogy megnézze ezt az exotikus művésznőt, a kit a „*Japán Duse*”-nak neveztek el s a ki úgy tud meghalni a szinpadon, mint a hogy senki ő előtte...

Nos, hát megirtuk már, hogy a *Vigszínház* kérdést tett Párisba *Kamakami* úrhoz, a ki boldog igazgatója s egyuttal még boldogabb férje *Sada Yacco*-nak, vajjon nem jönnének-e néhány vendég szereplésre hozzánk, *Budapestre*.

Kamakami ur tegnap felelt meg *Szécsi Ferenc*nek, a *Vigszínház* dramaturgjának, egy angol nyelven írott levélben. A levél többek közt így szól:

November végéig Párisban kell maradnunk, mert a szerződésünk eddig tart. Innét Londonba megyünk, a hol tizennégy napig fogung játszani s aztán — haza, *Yokohamába*.

A honvág bántja az én *Sada Yocomat*.

November közepén indulunk és társulatunkkal meglátogatjuk Európa nagy városait. És ezért a legnagyobb örömmel fogadjuk az önök színházának meghívását.

Mikor jön hát Sada Yacco?

Könnyű kiszámítani! Mire elmúlik a tél és újra kivirágzik a tavasz, meg fogjuk ismerni a távol keletnek ezt a mesés virágát, akinek a neve olyan édes-bánatosan hangzik, mint egy szerelmes sóhajtás, a mely után megtörik az embernek a szive . . .

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A filharmonia-egyesület folyó évi rendes közgyűlését október hó 7-én délután 3 órakor fogja megtartani a polgári fiúiskola tanács termében, melyre a tag urakat és hölgyeket ezenel meghívja az elnökség.

(*) A kereskedők köre ma este ülést tartott, melyen Hönich Márkus titkárnak állásáról való leköszönését sajnálattal vették tudomásul. Az egyesület vagyonának szaporodásáról és a könyvtár gyarapodásáról szóló öröndetes jelentések után egyik tag beadványa következtében a kereskedelmi alkalmazottak lovasias elégtétel adása ügyében foglalt állást a kör. Erről más helyen írunk teljes részletességgel.

(*) Aradi bur-asztaltársaság. A Bur-asztaltársaság, mely elaggot, vagyontalan kis iparosokat fog segélyezni, Földesi Lajos halász-utcai vendéglőjében megalakult. A tisztikar a következő: Elnök: Szilágyi Jakab. Alelnök: Bácsván Abrahám. Titkár: Szabó Béla. Pénztáros: Klár Ferencz. Ellenőrök: Zsibrita Florián és Fürbacher Ferencz. Választmányi tagok: Szabári Márk, Lindner Miklós, Czenner Agoston, Földesi Mihály, Heincz Péter, Moldoványi Béla, Franck Ferencz, Franck Fülöp, Nagy Ferencz, Király Jenő, Havasi Rezső, Eissele Antal, Klár Lajos, Pótagok: Csámszki Jakab, Fürbacher Jakab, Dick Ferencz, Grász Bálint, Szebeni István, Licht András.

(*) A Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület szeptember hó 30-án d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes választmányi ülést tart, a melyre a választmányi tagokat meghívja az elnökség.

**Divat és kelengye
árúház
Deutsch testvérek, Arad.**

50%

árendedménnyel vett

!! nagy tétel !!

Szövet függöny

Csipke függöny

Szőnyeg és

Ágyelő

megérkezett.

Szerdán e hó 26-án annak elárusítását megkezdjük.

Deutsch testvérek, Arad.

Raktárak: Bécs, Temesvár stb.

**Használt iskola-könyveknél
a bekötést ingyen adom.**

Használt iskola-könyvek

**minden iskola részére
erős kemény kötésben**

és tiszta, kifogástalan állapotban

félárban kaphatók

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedésében

ARADON, Andrassy-tér 20. szám, (Aréna-épület.)

Használt tankönyveket cserében vagy készpénzért negyedáron átveszek.

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ.

2596

Ugyanott egy jó erkölcsű fiu mint **tanuló** alkalmazás' nyer.

NAPIREND.

Szeptember 30. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Jeromos. — Protestáns naptár: Jeromos. — Görög-keleti naptár (szeptember 17.): Zsófia. — A nap két 5 óra 43 perczkor, nyugszik 5 óra 24 perczkor. — A hold két délután, nyugszik 9 óra 5 perczkor.

Október 1. Hétfő. Róm. kath. naptár: Remig püspök. — Protestáns naptár: Remig püspök. — Görög-keleti naptár (szeptember 18.): Eumén püspök. — A nap két 5 óra 44 perczkor, nyugszik 5 óra 22 perczkor. — A hold két 0 óra 55 perczkor, nyugszik 10 óra 5 perázkor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 763.3 milliméter, délután 2 órakor 761.9 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 17.7, délután 2 órakor C° + 27.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4. délután 2 órakor DN. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, meleg, később borulás, nyugaton csapadék, zivatarok.

Szabadságharozsi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belept-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11¹/₂—12¹/₄ óráig. Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Szeptember 30. Az aradi iparos ifjak önképző- és betegsegélyző-egyesületének közgyűlése délelőtt 16 órakor.

Október 6. A vértanúk emlékezte.

Október 7. A székudvari önségélyző egyesület mint szövetkezet közgyűlése délután 3 órakor. — A gyoroki önkéntes tűzoltó-egyesület táncvizigalma. — A filharmonia-egyesület közgyűlése délután 3 órakor.

Október 9. Jegyzőválasztás Nagy-Pélen.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

— Birtokcseré. Pichler János és Persa Péter eladják az aradi 397 sz. tjkvben felvett Rózsa-utcai 3 sz. 193 üres □-öt telket Balázs Antal és nejeének 800 koronáért. Pap Erzsébet Magyar Jánosné ajándékba adja az aradi 3120 sz. tjkvben felvett beltelkes házat fia Magyar Istvánnak. Balogh Antal eladja az aradi 6092. sz. tjkvben felvett 1 láncc földet Fekete András és nejeének 700 koronáért. Babits József és neje eladják az aradi 2718. sz. tjkvben foglalt beltelkes házat Szereday János és nejeének 1400 koronáért. Tirityán Manuilla megveszi Muszkán Páltól az aradi 2070 sz. tjkvben felvett ingatlant 1000 koronáért. Ördög András és neje eladják az aradi 2886. sz. tjkvben felvett beltelkes házat Igaz Gábor és nejeének 800 koronáért. Nagy Kálmán és neje eladják az aradi 6573. sz. tjkvben felvett Erdélyi-ut 11. sz. ingatlant Halada Mátyásnak 4000 koronáért. Özv. Obitz Józsefné Kralits Johanna, Obitz János, Pangert Antal, Pangert József, Pangert Alajos és özvegy Szenetra Györgyné Pangert Anna eladják az aradi 2651. sz. tjkvben felvett ingatlanokból az őket illető részt 26000 koronáért Kralits Bélának. Jankovics György és neje eladnak az aradi 821. sz. tjkvben felvett ingatlanból 247 □-ötlet Máté János, Máté András és nejeének 2200 koronáért.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 29.

Déltőzsde. A buzakinál kielégítő, vételkedv gyöngö Bányadt irányzat mellett 20,090 métermázsa került forgalomba, olcsóbb áron. Egyéb gabonanemű bányadt, forgalom nélkül. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.51— 7.52
Buza 1901. áprilisra	7.99— 8.—
Rozs októberre	7.07— 7.08
Rozs 1901. áprilisra	7.41— 7.43
Zab októberre	5.21— 5.22
Zab 1901. áprilisra	5.52— 5.53
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.13— 5.14
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.49— 7.50
Buza 1901. áprilisra	7.96— 7.97
Rozs októberre	7.06— 7.07
Rozs 1901. áprilisra	7.42— 7.43
Zab októberre	5.21— 5.22
Zab 1901. áprilisra	5.54— 5.55
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.16— 5.17
Repce szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Oszták hitelrészvény	639.50
Magyar hitelrészvény	657.50
Leszámitóbank részvény	433.—
Rima-Murányi vasmű részvény	525.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	654.50
Közuti vasut	596.—
Városi villamos vasut részvény	285.—

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL

Budapest felé indul:

Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Személysz. tv. d. u.	3.56
Gyorsvonat délután	4.21
Személyvonat este	9.35

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsinig délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.30
Radnág este	6.35
Gyorsvonat este	7.18

Temesvár felé:

Személyvonat reggel	6.20
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Vegyesvonat reggel	6.45
Személyvonat d. u.	4.25

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Borosbesig szv. du.	5.20

ARADRA

Budapest felől érkezik:

Személyvonat reggel	6.05
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat este	7.11
Szmv. Szolnokról este	8.49

Erdély felől:

Soborsinról reggel	6.59
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat délelőtt	8.08

Temesvár felől:

Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.55

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.53
Vegyesvonat este	6.50

Brád felől:

Borosbesről szv. r.	8.08
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	7.—

Használt iskola-könyvek

erős keménykötésben

**fél árban kaphatók,
gymnasium, reál**

**és tanítóképző intézet részére
valamint a többi tanintézet számára is.**

**Teljes raktár tiszta és jókarban
lévő könyvekből.**

Veszünk polgári fiu és felső kereskedelmi iskolai használt könyveket.

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésében

a Kun, Fülöp es Csath-féle gazdasági és általános ismétlő iskolai olvasókönyv főbizományi raktára.

Arad, templom-utca.

CSARNOK.

Próbaszolgálaton.

Irtá: Cserey Mihály.

(Vége.)

Mosolygott a virágos mező és napfény ragyogtatta a hajnal harmatkönyvét, mikor elindultak a fürdőből. Csengő kacaj, vidám pajkoskodás tette hangossá a friss, illatos levegőt, amerre elhaladtak. Pedig egyik sem érezte valami kitünően magát. Fáradtak, kimerültek, voltak az álmatlanságtól s a pezsgőtől, melynek gőze a fejekbe szállt s léha, mámoros gondolatokat teremtett.

Griegl pajkosan ráborult a lóva fejére s valami frivol kuplét dudolt a szelid állat fülébe.

— Mulass te is Szellőm — szólt szilaján.

Majd fölívágtá magát a nyeregbe és hársányan kiáltott a tisztok után:

— Főhadnagy ur! . . . Fiúk! . . . Jertek vissza. Elfelejtettem valamit.

— Mit? — kérdezte álmosan mosolyogva a főhadnagy.

— Szerenádót akarok adni főhadnagy ur . . . Tudod, annak a kis piszeorru lánynak . . .

Hiszen tudod, annak a fekete cigánynak . . .

— Ej, hadi el, alszik az most.

— Elhagyjam? . . . Parancsolod? . . . Jó. Hát elhagyom, hadi aludjék . . .

Azzal félre csapta a sapkáját és rekedtes hangon dudolta:

Aludj babám, aludjál,
Soha föl ne viradjál . . .

— Ej, haj! . . . — kiáltott ismét főnhangon. — Hanem fiúk, halljátok! . . . No hát álljatok meg. Egy perczre csak! . . . Jöjjetek, menjünk vissza; mulatni való kedvem van.

— A szolgálat Jenő. Hatkor rukkolás — szól vissza Dóczy némi fölénnyel. A hangjában a kollégialis tisztelet is érezhető volt.

— Eh, szolgálat — felelt durczásan Jenő — van elég pferdwatter . . . Azután könnyelműen hozzá tette:

— Urak vagyunk mi, nem masinák. Maródi leszek. Azok leszek ti is. Rukkoljon az, aki unja magát . . . No, fiúk . . .

Nem álltak meg. Egy-kettő néhány „vasat” adva lovának már jó előre járt. Onnan integettek vissza Jenőnek.

Aznap „beteket” jelentett.

A pucczerjét, a szeplős képű svábgyereket, aki csak most bujt elő a katonapokrócz alól, néhányszor végigverté a lovaglopálcájával és néhány donnerwettertől kísérve, beparancsolta a szobába.

Délután két órára rendeld ide a Deutschot-Erted?

A kemény, parancsoló hangtól megrettent tisztiszolga buta arczczal nézett a gazdájára. Nem merete mondani, hogy nem érti. Pedig valósággal nem értette, mit tesz: a Deutschot ide rendelni.

— Tudod melyik Deutschot? — folytatta azután álmosan, rádöbva magát a medvebőrrel leterített alacsony vaságyra.

— A borkereskedőt, hadnagy ur?

Jóízűen felkaczagott az együgyű kérdésen.

— Te, vesz a számbórt is?

A fiu nagy zavarba jött, nem tudta mit feleljen. Halgatott.

— Te szerencsétlen, a te bőröd már megvették. Három forint hatvan krajczárt kaptál érte, mikor ide jöttél, ugy-e? Hát akkor miféle bőrt adjak el? . . . Azt a nagyfülü Deutschot, itt a szomszédban. Most már éred!?

— Deutsch, Deusch — motyogta a sváb fiu — a boltost a kaszánya mellett?

— Azt, azt. Délután két órára. Most pedig kotródj.

Deutsch ur délután két órákor igen előzékenyen lépett be az új passasier szobájába Jenő föl se kelt, a takaró alól szólt hozzá:

— Pénz kell, öreg.

— Lehet, hadnagy ur kérem alásan.

— Azt tudom. Dehát . . .

— Mennyire, ha szabad kérdeznem kérem alásan.

— A perczent, a perczent elsőbb.

— Az nem sok. Az összegtől függ.

— Sok nem kell, 300 frt.

A praktikus uzsorás kémlelve tekintélt körül a katonás egyszerűséggel berendezett szo-

bán, mintha garanciát keresne a hitelezéshez, azután igen udvariasan válaszolt:

— Amennyit parancsol. Nagyon szívesen kérem alásan.

— A kamat? — türelmetlenkedett Griegl.

— Oh kérem csak harmincz perczent.

Jenő felült az ágyban és mérgesen támadt az emberre:

— Hallja, menjen ki a folyosóra és újból számítsa, mert valószínűleg gixert csinált.

— Nem, kérem alásan. Jól számítottam.

— Takarodjon ki, hána mondom.

Az uzsorás, aki ezuttal elhirtelenkedte a dolgot, megszeppenve húzódott az ajtó felé s onnan ajánkozott újra.

— Hát méltóztassék csak husz perczentet adni, nagyságos hadnagy ur.

Jenő akaratlanul elmosolyodott. Majd hirtelenül mást gondolt és rideg, komolyra vált arczczal mordult a bambán tekintő emberre:

— Fogjon le harmincz százalékot; olvassa le a pénzt.

A kereskedő aláíratta előbb a váltót, azután leolvasta az összeget és meghajtva magát, elment.

Estére válván az idő, Jenőék a „Fiume” vendéglő fehér asztalánál verődtek össze s vidám beszélgetéssel tárgyalták a kirándulás eseményeit.

— Mondhatom, pompás egy multság volt fiúk — jegyezte meg Dóczy főhadnagy és ravaszul hunyorított Jenő felé. — Ugy látom egészségetekre vált mindnyájatoknak.

Jenő szeliden mosolygott. Nem szólt egy szót sem.

— Kedves kis fruska volt az fitosorru cigánylány.

— Az igen — pattant föl most már Griegl, keményen összeütve a sarkantyuit — sajnálom, hogy nem huzattam el a nótiáját.

— Hiszen elhuzattad.

— El akartam . . . De ti nem jöttetek vissza.

— No persze. Hát a rukkolás?

— Elmaradt volna, punktum.

Erre má, a másik főhadnagy is megjegyzést tett.

— Azt hiszed a pusztán vagy ugy-e?

— Nono — felelt megütközéssel Jenő, — komolyan vévén a célzást. — Tudom, hogy nem vagyok parasztlak között főhadnagy uram! Az élesedő tréfálkodást nevetéssel imitoták el a többiek. Jenőnek azonban a lelkébe markolt az a kimért ridegség, melyet a rang teremt meg ebben az elkülönített világban. Hátra fordult és nagyon keményen rászólt a pinczére:

— Hallja, ne álljon itt, hanem szolgáljon ki bennünket.

A hangjából kiérzett az elkényeztetett gyermeklélek fölfuvalkodott daczossága.

— Pezsgőt hozzon . . . Azután cigányt, érti!?

Ejféli felé már igen vidáman mulatott a társaság. Tele volt az asztal pezsgős üvegekkel; a cigány pedig huzta szilaján.

Jenő egy pillanatra elkomolyodott, bár az éppenséggel nem keltett semmi feltűnést sem — és eközben végigvonult lelkén, mint valami tisztító vihar, a gondolat: minő hüvös ez az összetartásra s a kölcsönös szeretetre alapított katonaelet. Hol ebben a perczen testvéri szeretettel csenditük össze a poharakat, a másik perczen már egy eltévesztett szó, egy bántó megjegyzés rangot, szabadságot követelhet; ahol a rang örökös korlát gyanánt áll az emberek között s megköveteli minden szóban, minden cselekvésben ja holt betűk által előírt tiszteletet s ahol még az isteni érzést, a szerelmet is pénzért kell megvásárolni. Ugy tünt föl előtte ez a világ, mint a legzordonabb rabszolgaélet.

Bántó, nehéz érzés borult a lelkére. Most gondolkozott életében először mélyen, komolyan.

— Igyunk fiúk! — zavarta meg Dóczy főhadnagy hangja — Rajta, rajta! . . .

Griegl arczczára erőltetett mosoly szállt, a lelke pedig a mely érezte, hogy béklyóba került, röpdösött a szabadság után.

— Szervusztok urak — mondta kedélyesen és összepengette vidáman a sarkantyuit. Azután odaintette a cigányt és sugott valamit a fülébe:

A primás hátrább állt, megropogtatta a vo-

nóval a száraz fát és egyszerre rázendült a búbajos szép dal:

Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos,
Lesz hasádnak szabadsága.

Jenő félkönyökére támasztotta fejét és keservesen dalolt a muzsikaszóval.

Mintha hideg, fagyos áramlat tódult volna be a vendéglőbe, egyszerre elcsöndesítette a dal a tisztokat. A pinczerek is megálltak, néztek . . . Dóczy főhadnagy, az osztrák szellemben nevelt daliás huszár vágta ki a társaságot a kellemetlen zavarból:

— Fiúk, virrad — mondta német szóval gyerünk, aludni kell.

És mentek. Pengett a sarkantyujuk, a kardjuk s az éj csöndjébe messze elhangzott a nevetésük. Jenő is ment, (igy kívánta a bajtársi egyetértés.) Harmadnap pedig kemény, katonás hangon kapta az utasítást az ezredestől:

— Két napi szobsfogságot adok: gondolkozzon, önnek való-e a katonaelet!

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 29. —

Fehér Kereszt szálloda. Mohl József utazó Bécs. — Fein Lajos kereskedő Szeged. — Roth Antal utazó Budapest. — Asman Ferencz utazó Budapest. — Dr. Fassy Lajos ügyvéd Nagyvárad. — Diószegi Aladár hadnagy N.-Bonya. — Bukowski Engelbert utazó Bécs. — Holaky Imréné birtokosné Déva. — Nyári Géza utazó Budapest. — Kövesy Ferencz utazó Budapest. — Lenert Henrik utazó Bécs. — Bokor Leó kereskedő Versecz. — Holitz Zoltán kereskedő Brunn. — Fram Gusztáv utazó Hollós. — Braun Rezsó utazó Budapest. — Rác Mihály utazó Budapest. — Lenk József utazó Bécs. — Herman Ottó utazó Linz.

Központi Szálloda. Lonovics József főispán Makó. — Juhász Sándor birtokos M.-Hegyes. — Peccol József birtokos Hátszeg. — Polnay Sándor főfelügyelő Budapest. — Mészáros Kálmán igazgató Budapest. — Blokal Róbert hivatalnok Budapest. — Lipich Zoltán hivatalnok Budapest. — Vig Sándor gyáros Szolnok. — Botyánszky Mihály magánzó Temesvár. — Rác Mihály utazó Budapest. — Gyöngyösi József utazó Budapest. — Schreiber Hugó utazó Bécs. — Kohn József utazó Bécs.

Vass Szálloda. Glück József borkereskedő Budapest. — Telegdy Sándor utazó Bécs. — Gerasim Szirb lelkész Belincz. — Erenson Gyula utazó Bécs. — Singer Viktor utazó Budapest. — Mikó Adrian kereskedő Kőrösbánya. — Kohn József utazó Bécs. — Arvai Dániel borkereskedő Miskolcz. — Gross Mór utazó Bécs. — Strasser Lajos birtokos Gurahoncz. — Baumgartnerné vendéglősné Brád. — Singer Mór utazó Budapest. — Rákos Lajos utazó Budapest. — Barta Ferencz ügyvédjelölt Szatmár.

Városi színház.

Bérlet 2. sz.

Páros.

Vasárnap, 1900. évi szeptember hó 30-án:

Délután 3¹/₂ órákor, fél árakkal:

A baba.

Operette 4 felvonásban. Irtá: Ordonneau Maurice. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzte: Audran Edmund.

SZEMÉLYEK:

Lancelot . . . Harmath J.	Chanterelle . . . Gáthi K.
Maximin . . . Erczkövi K.	Lorémols . . . Nyilassi M.
Hilarius . . . Fenyéri Mór.	Balthasar . . . Czako V.
Hilariusné . . . Tolnainé.	Egy jegyző . . . Boda P.
Alésia . . . Felhő R.	Beszélő baba Jeney Gy.

Kezdete 3 és fél órákor.

Este 7 órákor, rendes árakkal:

Viola.

Kredeti népszimű 5 felvonásban. Báró Eötvös József „Falu jegyzője” című regénye után szabadon irta: Szigeti József. Zenéjét szerzte: Bognár Ignác.

SZEMÉLYEK:

Viola . . . . . Molnár L.	Macsukaházi . . . Fonyéri Mór.
Violáné . . . . . Angyal Ilka.	Vandori . . . . . Palágyi L.
Pista, fiuk . . . . . Kley M.	Nyüző, főbíró Mezei Péter.
Tengeli . . . . . Czako V.	Keniházi . . . . . Solyom L.
Tengeliné . . . . . Tolnainé.	Peti, cigány Bács Károly.
Vilma . . . . . Harmath J.	Csillag . . . . . Erczkövi K.
Rétiné . . . . . Bácsné.	Iczig, zsidó . . . . . Hegyessi Gy.
Akos, fia . . . . . László Gy.	Czimbalmos . . . . . Nyilassi M.

Kezdete 7 órákor.

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

ALAPITTATOTT 1798-ban.

Különlegességek

kelmék, selymek, ruhadiszekben legolcsóbbtól legfinomabbig solid, előnyös áron.

Gyári raktár

Rumburgi, creas és irlandi vásznakban.

Asztalneműk, Törülközők, Chiffonokban. Készpenz fizetés mellett eredeti gyári áron árusítanak.

Menyasszonyi

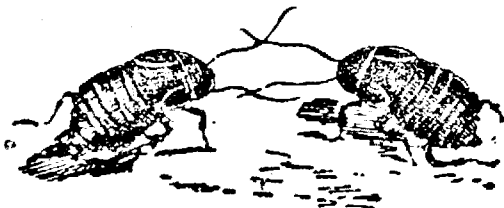
KELENGYÉK

szakavatottan minden kivitelben, készen is folyton megtekinthetők.

Kiváló tisztelettel:

Probst Károly és Társai.
ARADON.

Minták vidékre szívesen küldetnek.

Pusztuljanak a muszkák!

svábok, poloskák, bolhák, legyek, szunyogok, stb., mert mindnyájan legnagyobb házi elenségünket képezik.

Ajánljuk fenti férgek biztos kiirtására csalahatatlan hatású

dalmáciai

rovarpörainkat

(jobb mint bármi másféle.)

melyeke 30, 50, 80, filléres és 1 korona 50 filléres eredeti, s zárszallagokkal ellátott dobozokban árusítunk.

VOJTEK és WEISZ

gyógyáru és illatszerüzlete Aradon.

A legbiztosabb hatású **molypusztító** is nálunk kapható.

MATTONI 280

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: **Dr. POLGÁR EMIL.**

Egészséges fekvés. Jutányos árak. Jó vendéglő.

Villamos-vasut összeköttetés a fővárossal.

Értesítés.

Tisztelettel ajánlom a nagyérdemű közönség és t. vendégeim szíves figyelmébe

MÜTERMEMBEN

a legnagyobb gonddal és izléssel készülő különféle fényképeimet

mint legkedvesebb alkalmi ajándékot, u. m. platin, brom, brom-platin, albumin, matt- és fényes celloidin stb. papirokon kis képtől egész életnagyságig. Olaj, aquarell- és pastell-festményeimet.

Utólérhetlen művészies nagyításokat és a kedvességéről elősmert gyermek pillanatfölvételeimet stb.

Üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított árak:

1 életnagyságú nagyított mellkép **30 korona**,
6 darab mignon-fénykép . . . **4 korona**,
6 darab vizit-fénykép . . . **6 korona**,

minden más nagyságnál az eddiginél sokkal előnyösebb árak.

Szíves megrendeléseket mielőbb kérek.

Tisztelettel:

KLAPOK ALAJOS,
fényképész. Templom-utca, Minorita-palota. Bejárat a m. kir. posta mellett

Dr. Vuia

Herkulesfürdőből visszatérvén

orvosi gyakorlatát

újából megkezdte

Aradon, Sina-utca I. b.

A legjobb és legerésztévesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borra, csokoládé vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyületeket ad:

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-KÖR

hűti a szomjat, hűsít és felfrissít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

Telefon helyi és megyei 387. Sürgőnyezim Braun N. A. Arad.

T. cz.

Van szerencsém tudatni a n. é. helyi és vidéki közönséggel, hogy **Forray-utca 2. b) szám alatt 6 év óta fennálló és mindenkor legjobb hírnévnek örvendett festék- és lakküzletemet, mint fióküzletet, saját vezetésem alatt folytatom és ott úgy, mint**

József főherceg-ut 12. sz. főüzletemben, mindenkor a legolcsóbb áron, saját gyártmányu finom olajfestékeket, kitűnő ülepedett kenzét, carbolint, fedőlemezeket, mindennemű hintó, butor és börlakkokat, csakis elismert elsőrangú bel- és külföldi gyártmányu padlófénymazakat, melyek szagtalanok és egy óra lefolyása alatt száradnak, földfestéket, vegyiterményeket, márványcsiszó és polirozó szereket, ecseteket, bronzokat, laparanyat, stb. stb. árusítok.

Midőn eddigi szíves pártfogásukért köszönetet mondok, kérem azt a jövőben is irányomban tanusítani.

Tisztelettel:

BRAUN N. A.

Vidéki megbízások postafordultával; — díjtalan csomagolás.

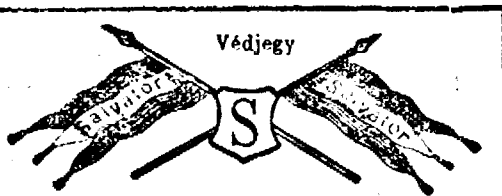
Ugyanott egy boltberendezés olcsón eladó.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 29.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	95.—
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	90.70
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	100.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	98.—
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	89.50
Magyar italmegváltási kötvény	98.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	90.50
Magyar nyeregyorsorsjegy kölcsön	183.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.—
Osztrák papírjárdék	96.55
Osztrák járdék ezüst	96.45
Osztrák járdék arany	96.85
Koronajárdék	97.15
1860-iki államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1705.—
Magyar hitelbank részevény	658.—
Osztrák hitelintézet részevény	642.—
Osztrák-magyar Államvasut	656.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.32
Német birodalmi márka	118.30
London	252.10
Páris	96.30

Védjegy

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

Lithion-forrás

Salvator

Kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatásu.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz és diaetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseszigatási tüneményekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

Ékszertergyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételek által a legjutányosabb árban kaphatók:

Ugyanitt arany, ezüstművek és

ZÁLOGJEGYEK

legmagasabb árban megvételnek

DEUTSCH IZIDOR

órák, ékszerész Templom-utca, Minorita-palota.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármilyen folt az arczán. használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arczbort rövid időn fehérré tisztává és üdvé teszi. Egy tégely ára 70 kr. Egy kis tégely ára 35 kr. **Serail-zsappan** egy drb. 30 kr. **Serail-hőlyppor** egy dohoz 70 kr. Kitűnő és valódi **Epezsappan** egy drb. 40 kr.

Étvágytalanság és gyomorgyengeség gyógyítására **ezrek mennek Karibadba** holott ezt a célt itthon is elérhetik **Rozsnyay M.**

PEPSINBORA

használata által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 forint 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 forint 6 kr.

A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságszobrot ábrázolja.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában **Arad, Szabadság-tér.**

Budapestben: **Török József** és **dr. Egger Leo** „Nádor” gyógyszer-táraiban, valamint minden magyarországi gyógyszerteremben.

Váltóláz és hideglelés ellen

legbiztosabb és legkellemesebb szer, különösen gyermekeknek, kik a keserű chinint máskepp bevenni nem tudják a **Rozsnyay M.-féle**

Chininezukorka és Chininesokoládé

melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1869-ben Fiumében pálya díjjal koszorúzott. Értékellen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a **ROZSNYAY M.-féle** pálvakoszorúzott készítményt kérje és fogadja el, melynek minden egyes csomagoló papírján Rozsnyay Mátyás névvalírása olvasható.

Idegesség,

vérszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabb hat **Rozsnyay**

Vasaschinabora,

mely saját természetű ménessel édes borral készítve, hatásában minden hasonló készítményt felülmúl. Egy üveg ára 1 forint 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 forint 6 kr.

„Standard Globus“

védjeggyünkkel ellátott

Bortömlők

a legjobb és legtartósabb minőségűek.

Minták, kívánatra ingyen és bérmentve.

Bortömlőmaradékok,

borszivattyúk és borsajtók,

valamint **pincze berendezési cikkek,** legjutányosabban kapható 245

Persicaner és Társa cégnél

Budapest, VI., Kemnitzer-utca 7.

GELLERI.
Ékszerész

disz raktár ezüst dísztergyakban
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 14. SZ. Hermann-palota.
Telefon szám 135.

Arany- és ezüst dísztergyakban
GELLERI.

Arad: Lázár Gyula, Központi szálloda.

Arad: Ladányi László, Árpád-tér.

Arad: Lázár Gyula, Központi szálloda.

Arad: Ladányi László, Árpád-tér.

lehetővé teszik, hogy a szobák a mázolás alatt is használhatók, mivel a **kellemetlen szag** és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakknak sajátja, **elkerültek.** Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyakkal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fény máz,

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fedi be a pallót a egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást stb; van azután

tiszta fény máz (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem fedi el a fasztruktúrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetdmtr. (két közepes nagyságú szobára való) 5 forint 90 kr., vagy 9¹/₂ márká. A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cizgóra s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 1850. évi létező gyártmányt sokféle utánózzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferencz,

a valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Prága, K. Berlin.

Arad: Lázár Gyula, Ladányi László.

B. Gyula: Fehér István.

Budapest: Ábrahám István.

Elek járás főszolgabirójától.

4202—900.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött nagy-péli községi jegyzői állásnak választás utján való betöltésére határidőül f. évi október hó 9-ik napjának d. e. 10 óráját a község házához kitűzöm

Felhívom ennél fogva a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi 1. t. cz. 6. §-aival előirt minősítést igazoló pályázati kérvényüket hozzám október hó 8-ik napjáig annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Elek, 1900. szeptember hó 24-ikén.

Jank János,
főszolgabíró.

2756

Hirdetmény.

Galsa hegyközsége folyó évi szeptember hó 23-án tartott választmányi gyűlésén elhatározta, miszerint Galsa hegyközsége területén a szüret f. évi október hó 8-ik napján veszi kezdetét.

Kishalmy Ferencz, Szabó Lajos,
hegysz. elnök. 2762 h. h. jz.

Tűzijátékok!

mindenféle rakéták, színes görög tüzek nagy választékban kaphatók

DÜRR GUSZTÁV

fűszer- és csemegekereskedése
Arad, József főherceg-ut 2. sz.
Az „Arany szarvas”-hoz.

Alapított 1820-ban

A legajánlatosabb és legjutányosabb beszerzési forrás **szőnyegek**, kőszőnyegek, csipke- és szövetfüggönyök, lépcsőszőnyegek nagyban és kicsinyben

JOANNOVITS DÖME

BUDAPEST, IV., Váci-utca 25. sz.

hírneves gyári nagy raktára. Óriási választék perzsa és anyrna szőnyegekben.

Általános tudott dolog, hogy a szappag alárésére, tisztálkodásra és fenttarthásra a legkifinomottabb és legbiztosabb a **Földes-féle**

MARGIT-KRÉME

Ára: 2 kor., kis tégely 1 kor., szappag 70 fillér, pudor 1.20 kor.

Készítő: **FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész, ARADON.

Kapható minden gyógyszerárban.

SANTAL EGGER

specifikus értékű szer

mindazon esetekben, hol az orvosok Santal-olajat vagy Copalivát ajánljak. **SANTAL EGGER** az igen drága és tisztá keletindiai Santal olaj tartalma miatt igen hatákos az ifjúság bántalmánál, miért az orvosok is rendelik.

Csak a törv. védett „Eggers” védjeggyel valódi.

Ára 3 korona — eredeti üvegkannát — Vidékre 3 korona 40 fillér előleges beküldése után bérmentve küldi a

„NADOR gyógyszerár”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

SCHWARTZ-féle

Páratlan és nélkülözhetetlen fogtisztító szer a

THYMOL fog-kréme

1 tubus 60 fillér.

Mindenütt kapható.

KÖSZVÉNYÉS CSÚZ

egyedüli biztos gyógyszer a híres **CSÚZ- és KÖSZVÉNY-ÉTER.**

Néhányezret bedörzsölés után kigyógyít minden caus, kőszvény, reumabántalmat, fejfájást, szurkást, szagot, fogfájást stb. Egy üveg 2 kor., postán 3 kor. 60 fillér előleges beküldése után bérmentve küldi az egyedüli készítő

STEINER MIHÁLY városi gyógyszerára **TEMBSVÁR, Szt.-György-tér 12.**

Ezerszer kipróbált, a legújabb betegségnél gyógyító lázi gyógyszer a

Feller-féle ELSA-FLUID

Egy kiséret és mindenki állandóan fogja használni.

12 üveget 5 koronáért bérmentve küld az egyedüli készítő

FELLER V. JENŐ gyógyszerész **STUBICA, Fő-utca (via Csáktornya.)**

legfinomabb egészségi egyiptomi **SZIVARKA-HÜVELY**

100 db. Száml. 2000 ár. 2 kor. 5000 ár. 3 kor.

postán bérmentve küld

ENGEL LAJOS, SZEGED.

Óvakodjunk értéktelen ulánza toktól

Brady-féle **MARIACELLI GYOMORCSEPEK**

200 év óta elismert kúró hatásaik, gyomorhajóknál, étvágytalanságnál, nehézségek stb. ellen.

Kis üveg 80, nagy üveg 1.40 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. — Központi eláruló: **BRADY KÁROLY** Magyar Királyi gyógyszerára Bécs, I. Fielackmarkt 1., honnan 3 kis üveg 2.40 kor., nagy 2 nagy üveg 2.00 kor., bérmentve küldik.

PSEPHOFER J. Orvosiilag ajánlott legregibb házi szer a rossz emésztés úszos következményei ellen.

Nem szabadna hiányoznia egy háztartásban sem.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fedelén a „PSEPHOFER J.”

vértisztító labdacsal.

KI AKAR LENNI? egyenes önkéntes

A ki az előirt iskolákat nem végezte, az is lehet egyenes önkéntes. — A ki már sor alatt állott, kiképzett. Születési év közlendő. — Prospektust ingyen küldi:

LICHTBLAU ALBERT a katonai elők. tanf. igazg., Debreczenben. **Tambizottság:** eddel Draugentz J. m. kir. honvéd ezredes ny. és Mayer A. cs. és kir. Ország ny. **Felügyelő:** a nm. val. és községi m. kir. miniszter megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Budapest legújabb látványossága a **BELTÖRÖSS KŐVÉHÁZ**

IV., Kigyó-tér 2. (Klotild főhercegnő palotáján.)

Vidékiek találkozó helye. — Kártya: STRUBE SÁNDOR.

26 ÉV ÓTA AZ ELISMERT LEGJOBB MAGVAK BESZERZÉSI FORRÁSA

MAUTHNER ÖDÖN

CS-ÉS KIR-UDV-SZÁLLÍTÓ MAGKERESKEDÉSE BUDAPEST

ANDRÁSSY-UT 23. ÉS ROTTENBILLER-UTCZA 33.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

vidékiek kedvenc találkozó helye **KLIVÉNYI FERENCZ**

vendéglő elsőrangú éttermel.

Budapest, VI. Andrassy-ut 39.

Kifinomó magyar konyha. — Valódi tiszta borok és a világhírű „Fechterbräu” egyedüli kimerése.

Simon Pál jó hírnevű **PÁRIS szállodája**

Budapest, Váci-körút 25.

100 szoba a legújabb felszereléssel együtt. Fűtés, előleges kárház, étterem, sörszalonok a hársban. Világszerte vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.

WITKOS

szőlő- és szőlőszőlő

WITKOS

szőlő- és szőlőszőlő

A legjobb órákat legújabb és legdivatosabb ékszereket **RÉSZELETFIZETÉSRE**

szigorúan szabott órákon szállítja Magyarországra a nemből első és legnagyobb Üzlete

BRAUSWETTER JÁNOS kronométer-órák SZÉKESFÉNYVÁR.

Árjegyzék 2000 kappal ingyen és bérmentve.

GOLJÁT MALÁTA SÖR

Kiváló éltető ital és gyógyzóelokra is szolgál.

ÁJÁNLJÁK: Dr. Korányi és Dr. Kéthly egyetem tanár urak főorvosoknál, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségkésnél stb.

Órák és megrendelési hely: **KÖBÁNYAI KIRÁLY-SÖRFŐZŐ, KÖBÁNYA.**

FRATELLI DEISINGER küld

Fleméből vagy Tricestből

5 kgr. Ceylon kávé, válogatott. . . . 15 kor. 60 fill.

5 „ Ceylon gyöngykávé . . . . . 17 „ 15 „

elváncsra és bérmentve.

ÁRJEGYZÉK INGYEN.

BENZIN-MOTOROK **LOKOMOBILOK** és **GÁZMOTOROK** ipari és gazdasági célokra

OSERS és BAUER gyárából a legjobb és leghírnevesebbek a létező szerkezetek között.

Vezérléképviselőnk és raktár: **DÉNES B.** Budapest, VI., Váci-körút 61.

Képes árjegyzék ingyen.

Continental **Goodyear** **Compagnie**

Pariser, Cherry, Malaga, Madeira, Marsala, Chablis, Rajna- és Moson-sörök.

Kaphatók minden jók főzser- és csomagoló-cserkészletekben, szőlők, kávéházak és éttermekben.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VALLALAT

BUDAPEST 62.

MÉRSEBET KÖRÚT 72.

Felvilágosítás díjafanul.

Bel- és külföldi szabadalmak kiadására, értékelésére és finanszírozására. Védjegyek és mástrák lejegyzésére.

CSÁSZÁRFÜRDŐ tél és nyári gyógyhely **BUDAPESTEN.**

Elsőrangú kénes hővízi gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel legmodernebb lézfűrésekkel, pompás ásványvíz szedőkkel, tölgy- és kőfűrésekkel, — 200 kényelmes lakosztállyal. — Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

Oh jaj! Később, rekedtség ellen gyors és kiténő **Eljen!** eredménnyel használhatók az **EGGER-féle MELLPASZTILLÁK**

Doboz 1 korona és 2 korona. Próbados 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és a fővárosban: **EGGER MIHÁLY** Budapest, VI., Váci-körút 17.

Ha őszül a haja, használja a kiténő Zoltán-féle **HAIR-REGENERATOR**, mely nem fest, hanem a haj eredeti szinét adja vissza. Üveg 2 korona, bérmentve 3 kor. 80 fillér, **ZOLTÁN BELA** udvari stábilis gyógyszerárában Budapest, V., Nagykorona-utca 25. sz. Szabadság-tér sarkán.

100.000 sorsjegy. 50.000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer.

A jelenkor legnagyobb nyerési esélyű sorsjátéka a sz. kir. szab. **OSZTÁLYSORSJÁTÉK.** Megrendelések intézendők: **GAEDICKE A. BUDAPEST** IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Havonta egy busza. Tervezet ingyen és bérmentve. Gyűnjék kerestetnek.

Kipróbált és fényes sikerrel bevált Asthma, köcsvény, szivveser, gyomor-bélbajoknál, idegbajok (Hysteria, Neurasthenia), makacs vér- és bürbántalmaknál. Biztos védelem szelődés és elmozavar ellen. — Díjazott levelekre válaszol.

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost. Budapest, V. Váci körút 8. rendel. intézetében.

Vérnyógyítás — Hemoptia kezelése az egyedül létező

Legkövetesebb és legbiztosabb gyógy mód régi és súlyos betegségekben. Eredményei fekvő lányulatlan terjed úgy a bel- mint a külföldön! Sikerrel gyógyít számtalan oly esetben is, mikor a modern orvosi tudomány már le számolt a beteg életével.

Hirdetéseket, reklámokat legolcsóbban közölhet az összes bel- és külföldi lapokban az **ÁLTALANOS TUDOSÍTÓ** hirdetési osztálya (Budapest, VII. Erzsébet-körút 31.) Tulajdonos: **LEOPOLD GYULA** szerkesztő. Szakszerűen, pontosan és lelkismeretesen eszközölkének az összes megbízások. Költségvetések ingyen.

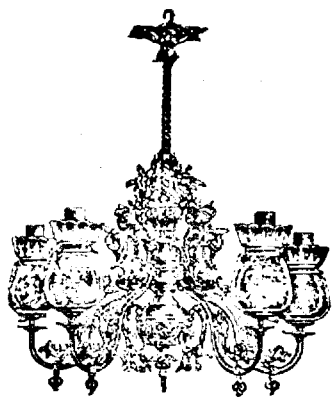
Telefon 222.

Nagy csillár raktár.

Telefon 222.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy **ARADON, Templom-utca (Minorita-palota)**, dusan felszerelt raktárt tartok

üzleti-, irodai-, ebédlői-, háló- és fogadóterem gáz- és villany-, kombinált (azaz) légszesz- és villany-csillárokból

lámpákból, melyek valóban ritka szép és kitünő kivitelben, felette olcsó gyári árban szerezhetők nálam be. Mint a „**Magyar gázizzófény részv. társ.**“ (**Auer világitás**) aradmegyei képviselője az eladott világítási cikkeket **megújításra készen helyezem el** és a felszerelési munkálatokért külön díjat nem számítok fel. Legújabb szerkezetű **légszesz-főzőkészülékeket, légszesz vasalókat, szeszizzó fényegőket** tartok, melyek megkímélik a háziasszonyt a kellemetlen szén-szagtól és olcsón, gyors és egyenletes munkát tesznek lehetővé.

E I S E R S Á N D O R

a magyar gázizzófény részvtrsg és különböző csillárgyár képv.
ARAD, Templom-utca (Minorita-palota.) 2591

Szép fekete haja lehet

Ha egy kísérletet tesz
Hajós Árpád gyógytárában
MELANOGENT hogy ha vesz.

Egy kísérlet elegendő
S egy forint csak az ára,
Gyönyörű szép fekete lesz,
Büszke lesz a hajára.

Vagy ha aranyzóke hajra
Könnyen akar szert tenni,
Hajós-féle patikában
GOLD-ELSET kell csak venni.
Biztos hatás, olcsó ára,
Kerül csak: **két koronába.**

Kapható egyedül csakis:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 22-IK SZÁM,
a megyeházzal szemben.

Kwizda Ferencz János 1411

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár
fejedelmi udv. szállító.

kerületi gyógyszerész **Korneuburg,**
Bécs mellett.

8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő-
okmány

Közel 40 év óta **udvari lóállókban,** valamint nagyobb **katonai és polgári lóállókban** használatban van. **erőteljesül nagyobb erőmegfeszítések előtt és után,** továbbá **ficzomodások, rándulások és inak merevségénél** stb. **kepesíti a lovakat kiváló teljesítményekre az idomításnál.** Valódi csak fenti védjeggyel kapható az Osztrák-Magyar-monarchia minden gyógyszerésztárában és drogueriájában. Főraktár:

Cs. és kir. mosóvíz lovaknak. | a „**Kerületi gyógyszerésztárban**“
I üveg ára 2 kor. 80 fill. | Korneuburg Bécs mellett.

Legjobb szabás!

ARADI CZIPÉSZEK

TERMELŐ SZÖVETKEZETE

ARADON, TEMPLOM-UTCZA, MINORITA-PALOTA.

Egyedüli a maga nemében, csakis saját készítményü

női és férfi-czipőket,

gyermek- és leányka-topánkákat

komót- és más czipőneműeket tart raktáron vagy
készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.
Házhoz tetszés szerinti időben választékot küldünk.

Lödorer, m. kir. honvéd-százados féle rugganyos sarokkészülék,
úgy női mint férfi czipőn alkalmazható, csakis nálunk kapható.

Különféle színű cremek és lakkok nagy raktára.

Feltűnő olcsó árak!

Csak saját készítményü áru!

Kitünő minőségü anyagi!

A. KRISTÁLY sz. Lukácsfürdői
 hegyiforrás nagy mélységből
 fakadó, állandó összetételű,
 igen tisztá, kalcium- és mag-
 nesium-hydrocarbonatos
 ásványviznek minősítendő.

Városi raktár: Mocsár-utca 5.

Aradon: Dürr Kocsárd, Ring Zsigmond,
 Lázár Gyula, Ladányi László, Fejér Gyula, Roth-
 stein Mór, Hoffmann József, Prolich István,
 Weisz Dávid, Singer és Schwarcz, Altmann Ede,
 ifj. Weisz Mór, Daimel Lajos, Éles Ármin, Éde-
 rer Károly, Herzog György, Krenn Ágoston, Ka-
 rácsnyi Antal, Lázár Péter jól felszerelt fűszer-,
 csemege és ásványvizkereskedésében. 1442

Alapított 1876.
 Várost és megyét telefonon 312.

WEINBERGER JÁNOS
 cipő áruháza
 A „NAGY CSIZMÁHOZ”
 ARADON.
 Fióküzlet: Temesvár, Jenő főherceg-u. 5.
 Világhírű 2509
Triumph-cipő
 egyedüli elárúsító helye.
 Önkéntes uraknak! Előírások Bakkanások
 nagy választékban megérkeztek!

**BERGER-féle GYÓGY-
 KÁTRÁNY-SZAPPAN**

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában fényes
 sikerrel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-szömör, koszos elődli-
 kütegek, ugyancsak orr-rezesség, ótvár, lagydag, láb-
 szorítás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle
 kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40
 részét és minden egyéb, a kereskedelemben elterjedt
 kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csiná-
 sását ellenőrizte végzett határozottan Berger-féle
 kátrányszappan megrendelése a az ismert védjegyre
 vonatkozóan. Kérlek, idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmazták a
 kátrányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
 A gyengébb kátrányszappan az arbor tisztítóhatóságát
 elvesztésére, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen felül-
 málással bőrtisztító, mozdító és fürdőszappan mindennapi
 használatul szolgál

Berger-féle glicerín-kátrányszappan
 25 glicerín tartalommal és linom illattal. Ára minden fajnak használati
 mennyiséggel együtt 25 kr., dobozokban 8 db 1 frt, 6 db 1 frt 90 kr.
 A fenti Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők
Borax-szappan a bőr finomítására, **Borax-szappan** pattanások
 ellen, **carbólszappan** a bőr simítására immiditelyekkel és mint fertő-
 ző szappan Berger-féle **gyermek-szappan** a gyermek kor-
 részére (25 kr.) **Ichthyol-szappan** rheuma és arcvorosság ellen,
szépítő szappan igen hathatós, **Tannin szappan** labozadás és
 hajkiválás ellen, **Fog-szappan** kocsogban, 1. sz. rendez fogaknak,
 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legjobb fogtisztító szer. A fenti
Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rőpiratokra. Csak
Berger-féle szappanokat kell kérni, mutatni számlátlan hatástalan
 utáztatok vannak, Gyár és főraktár: G. Hell & Comp. Troppan.
 Erdőmellől kiltatva a nemzetközi gyógyszerkiállításos Bécsben 1883.
 1078

Gummi
 halhólyag
 elsőrangú orvosi
 tekintélyek sze-
 rint a legmegbiz-
 hatóbb és feltét-
 lenül ártalmatlan
 óvszer urak és
 hölgyek számára
 Megrendeléseket
 pontosan és diszkrét
 eszközöl:
KELETI J.
 cs. és kir. szab. or-
 vos sebészeti mű és
 kőtűszer-gyáros
Budapest, IV.
 Koronaherzeg-u. 17.
 Alapított 1878.

Arak tucatonként eredeti párisi csomagolásban:
 Gummi és halhólyag elsőrendű
 gyártmány . . . . . 1.— 8.— frtig
 Capottes americans (rövid) . . . . . 2.— 5.— ”
 Suspensorium . . . . . 0.60 3.— ”
 Párisi női szivaeska (Safety-
 Sponges) . . . . . 2.— 6.— ”
 Irrigator teljesen felszerelve . . . . . 1.80 5.— ”
 Eredeti pessarium oclusivum (Pe-
 liporus) Mezinga tanár szerint) 1.80 2.50 ”
 „Diana-öv” szab. havibajelleni köt. 3.50 5.— ”
 (minden hölgynek nélkülözhetetlen.) 2794
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alkalmi vétel!

A Hangszerkiállítás alkalmából visszamaradt mintadarabok és pedig
Zongorák, Harmoniumok, Hegedűk,
vonók, hegedűtokok, zeneautomaták

(ARISTON, POLIPHON), stb. stb.

vám és szállítási költségek megtakarítása végett gyári áron eladatnak,
 kedvező fizetési feltételek mellett

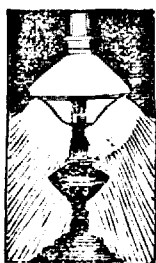
SCHREYER HARRY

hangszertermében Szabadság-tér 21. szám.

Szenzációs ujdonság!

Petroleum-izzó-égő

„PITNER“

Ez égő előnyel: Minden petroleumbazentre, mely 4 centiméter átmérőjű, felcsavarható. Kezelése és szerkezete módfelett egyszerű. Kifogástalanul, korommentesen, szagtalanul és veszélytelenül ég; ragyogó fehér fényű, melynek világító képessége 80 gyertya erejű. Egy liter petroleumot csak 15—16 óra alatt fogyaszt. Ennélfogva nagy megtakarítás, óriási fényhatással. — Arjegyzék ingyen és bérmentve. 94

LENNER ALFRÉD, Wien, VII., Schottenfeldgasse 56. sz.

Kész butor eladás.

Aki olcsón, szép és jó butort akar venni, használja fel a kedvező alkalmat s faradjon el az

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

alatti asztalos-üzletembe, ahol teljes háló-, ebédlő- és iroda szobaberendezéseket és egyes butordarabokat nagy választékban készletben tartok és olyanokra megrendelést készséggel elfogadok.

Tisztelettel 2378

Varga József.

Szöllős gazdák figyelmébe!

Több jó minőségű

(saját készítményű)

borprés

kapható 2744

PANKER VIKTOR

lakatosmesternél

Aradon, Akác-utca I. szám.

500 forintot fizetek annak, aki **Bartilla** fogvizének használatával, üvege **35 kr.** valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolását külön 10 kr.) **Bartilla A. örökös,** (E. Winkler) **Wien, 19/1 Somner-gasse 1.** Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentői 161 díjaztatnak. — Kapható **Aradon: Rozsnyay Máttyás** gyógyszerárában, Szabadság-tér. 238

Mellékkereset!

Bármely foglalkozású személyek

sok pénzt

kereshetnek költség és rizikó nélkül, ha egy ügynökséget hajlandók átvenni. — Ajánlatok **F. D. 100.** alatt **Leipzig-Lindenau.** 244

Elvem nagy forgalom, kevés haszon! Olcsó és jó bevásárlási forrás!

ifj. Kopetkó Károly

Arad, Templom-utca, Minorita-palota. 2735

Női ruha-kelmék

gyönyörű divatos színekben 120 cm. szélességben, méterje 40, 50, 60, 75 krtól feljebb.

Női posztók divatos színekben, 120 cm. széles, méterje 50 kr.

Női posztók 90 cm. széles, méterje 38 k.

Tennis flanellek méterje 20 kr.

Bevásárlási utamról visszatérve, van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

ősz és téli idényujdonságaim

nagy választékban

már megérkeztek,

melyre nagybecsű figyelmüket bátorodom felhívni.

Kitűnő jó minőségű vásznak.

1 vég 3/4 23 mt. (30 ról) . . . . . f. 4.50

1 vég 5/4 23 mt. (30 ról) . . . . . f. 6.—

1 vég 5/4 23 mt. (30 ról) . . . . . f. 7.—

1 vég 155 cm. széles alsó lepedő vászon f. 7.50

1 vég 155 cm. széles alsó lepedő vászon f. 8.50

1 vég 180 cm. széles Paplan lepedő vászon 12.—

Kitűnő jó minőségű Schrott-féle Chiffonok.

Nagy választék Damaszt asztal-neműekben és törölközőkben.

Gouwelirozás és Plissérozás bármily szélességben elvállaltatik!

Fontos minden jó háziasszonynak!

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve!

BRAUN N. A.

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve! 2539

Fontos az igen t. gazdaközönségnek.

Kizárólag

festék és fénymázak raktárai

József főherceg-ut 12. szám. ARADON. Fiók: Forray-utca 2/b. szám.

Helyi és megyei telefon 387.

Készpénzfizetéseknel 2% engedmény! olcsó árakból.

Legolcsóbb bevásárlási forrása: Csakis elsőrendű kül- és belföldi padló- és kocsifényező-mázaknak, ecsetek, bronzok, fedőlemezek, Carbolin, színes kátrány, kékkő, indiai hárs, stbnek. — Schramm Christóf-féle valódi borostyán padló-fénymáz és Linoleum padlózómancz valódi „vaslovag“ jeggyel egy doboz 90 kr. BRAUN N. A.-féle (amerikai) „Villámpadlózómancz“ kizárólagos főraktára és szétküldési helye. — Ezen padozat és butor fénylakk 5 év óta van forgalomban és óriási kedveltségét annak elterjedése és keresettsége a legjobban igazolja. Főbb tulajdonságai: tükörfényessége és simasága, szagtalan és mosható, azonfelül rögtöni száradása és könnyű kezelési módja. — Mert bádogtartányokban van, felesleges festés előtt átüríteni. Szállítása veszélytelen és olcsó. — Egy teljes kilót tartalmazó doboz 90 kr. **3 színben kapható.**

Vidékre díjtalan csomagolás!

Kitűnő jó fegyházban kötött harisnyák.

Remek szép selyem Echarpok.

Schäffer Henrik

Posztó és gyapju-szövet
nagy raktára és úri szabósága.

Ajánlom a n. é. hazafias érzelmű közönség b. figyel-
mébe a raktáron levő

eredeti számla szerint kimutatott

valódi

honi divat-szöveteket,

melyeket kívánatra

méterenkint is elárusítok.

Kiváló tisztelettel

Schäffer Henrik

Arad, Szabadság-tér 21. sz. 2510

TELEFON 208.

2580—1900. tkvi sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. adokincstár és Aradváros közönsége végrehajthatóknak, Pucsa Stefánne szül. Putarity Anna végrehajtást szenvedő elleni 168 korona 24 fillér tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyben az aradi kir. törvényszék területén lévő, Aradvárosban fekvő, az aradi 4115. sz. tkjvben A. + 1. sorszám alatt foglalt ingatlanra az árverést 1440 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi október hó 16-ik napján d. u. 3 órakor ezen kir. tvszék 48. sz. árverelési szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényzcikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1900. évi április hó 30-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Zubor,

kir. tvszéki bíró.

724—1900. sz.

Arverési hirdetmény.

Alúlirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró V. 1484—900. számú végzése által a pesti magyar keresk. bank jelentkezésére és több végrehajtó javára, Janiga András aradi lakos ellen 240 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le és felülfoglalt és 1047 koronára becsült szövetek és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Erzsébet-utca 13. sz. a. leendő eszközlésére 1900. évi október hó 1-ső napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. törvényzcikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1900. évi szeptember hó 15. napján.

Györffy Arnold,

kir. bir. végrehajtó.

(Lakik: Vörösmarty u. 3.)

2764

Miért van annyi utánzat? Mert valódi Eisenstädter-féle Linoleum padló-zománc

a törv. bej. „vaslovag“ védjeggyel a legjobb és legtartósabb fényes puha padlóknak és konyhabutoroknak hemazolására.

*****
Bejegyzett Az Eisenstädter-féle
Linoleum padló-zománc

Védjegy
„Vaslovag“

*****

Eisenstädter Testvérek

lak- és festékgyára, Bécs.

Főraktár Aradon: Steintzer
N. ezégnél. 12

1318—1900. vh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alúlirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a battonyai kir. bíróság V. 653—1900. sz. végzése által Vajda Lajos végrehajtó javára, lak. Aradon, végrehajtást szenvedett Roth Zachariás és neje ellen, lak. M.-Kovácsházán, 2600 korona tőke, ennek 1900. évi július hó 11-ik napjától számítandó 6% kamatai

és eddig összesen 162 kor. 24 fill. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1088 kor. 50 fill. re becsült házi butorok, koresma berendezés, hordók és különféle italokból álló ingóságok Weisz Mór és fiai czég felülfoglalt hitelező javára 711 kor. 44 fill. tőke s jár. kielégítésére is, amennyiben törvényes zálogjogot nyert volna, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 653/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Mező-Kovácsházán alperesek lakásán és üzletben leendő eszközlésére 1900-ik évi október hó 5-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen — az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében — a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX. t. cz. 111. §-a értelmében, kik az árvereltetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alúlirott nál egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérbe vagy hasznóbéradók az 1881. évi LX. t. cz. 112. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig alúlirott nál bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Battonyán, 1900. évi szept. hó 19-ik napján.

Gróff K.,

2760

kir. bírósági végrehajtó.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyc morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrítők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia“ gyümölcs és szőlővessző permetező, gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

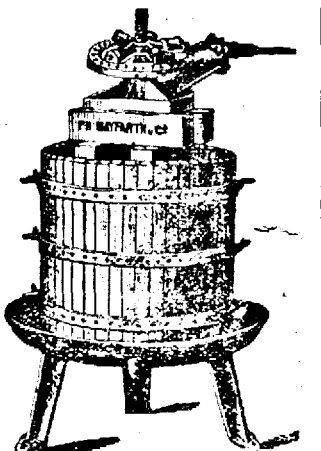
BÉCS, II. Taborstrasse 71.

2009

Kitüntetőve 400 arany, ezüst és bronzéremmel.

„Az országos mezőgazdasági egyesület nagy aranyérme 1899. Szegeden.“

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszentársítók felvételnek.

Orvosi intézet

nyitva reggel 6 órától este 7 óráig (kivéve d. e. 9—11-ig.)

A közönség rendelkezésére a következő gyógyeszközök állanak:

Villam-fény fürdő:

1. Rheuma, köszvény, idegyulladások (ischias), oldal s arcfájdalmak, neuralgia, mell s hashártya izadmányok, fémmérgezések, (higgyau, zink, ezüst, ólom).

2. Vérhaj (higgyau s jódkura segítése), elhízottság, zsírosodott szív, fehérjés vesegyulladás, cukorbetegség.

3. vérszegénység, idegkimerülés (neurasthenia), idegesség.

4. Régi bőrbajok, scrophula, bőrfarkas (lupus) gyógyítására.

A betegség szerint a fényfürdőt hidegvíz-gyógyimód, massage vagy bepakolás követi. Egyszeri használat 1 frt 25 kr., 15 jegy 15 frt.

Belégző kamarák. (Inhalatio) Gleichenberg, Ems mintára, acut és régi gége, tüdőhurutnál, valamint tüdőtagulatnál, asthmánál. Egyszeri használat 75 kr., 15 jegy 9 frt.

Hidegvíz-gyógyimód. Egyszeri használat 60 kr., 15 jegy 7 frt.

Svéd gymnastica gyöngült izomzatú reconvalescensek erősítésére, szűk mellkasú, valamint szivbajos gyermekek s felnőttek edzésére s munkaképessé tételére.

Havi díj 10 frttől feljebb az eset minősége szerint.

Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részeseül kezelésben. — Minden ténykedés személyes felügyeletem mellett fog történni. 2314

Dr. HECHT A.,

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon szám 270.

Világosság!!!

Az önfeltesztő gázlámpáim, csillár lantorna stb. gyönyörű fehér fényes gázfényt szolgáltatnak. Csővezeték vagy bél nem szükséges. Korom és szag nélküli égés és teljesen veszélytelen világítás. Ezen különféle lámpák izzótestekkel vagy közönséges pillangó égőkkel szállíthatók.

Spiritus izzófény égők, állandó melegárasztó láng nélkül, minden petroleum lámpára alkalmazhatók. Spiritusz használat óránként 8 fillér.

Uj! „Ökonóm” spirituszgás izzótestlélek intenzív szabályozható gázlánggal, mindenkor használatrakész gyors sűtés és főzés. Egy teljesen felszerelt készülék ára darabonként 7 korona 50 fillér.

Izzótestek szállítható állapotban darabonként 70 fillér.

Arjegyzekek ingyen és bérmentve. 225

JOHANNES HEUER, Wien, VI. Gumpendorferstrasse 30.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-tiszta és zsírmentes készítmény a.....

Margit-Crème.

Rövid idő alatt szüntet ezeleket, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket. még koro s egyéneknek is új bájos arczszínt kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemial intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyau, ólomot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy l frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., arczviz 50 kr., fogszappan 50 krajozár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltenek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.

Acetylen világítási berendezések

városok, falvak, kastélyok, gyárak, vendéglők stb. részére.

Egyszerű szerkezetű készülék; saját szabadalmunk és gyártmányunk.

Költségvetések díjmentesen.

Calciumcarbide a legolcsóbb árban.

MAUTNER ADOLF és TÁRSAI

83

BUDAPEST, V., ARANY JÁNOS-UTCZA 5.

A legjobb hangszerek a világon

a csehországi hangszerek, melyeknek egyedüli képviselője és raktára

STREICHER J. cégnél Arad, Tököly-tér 1. sz. a. van.

Iskola hegedűk 2.50 frt, 3, 4, 5, 6 frt és feljebb 1/2, és 3/4 nagyságban, hasonló árak mellett.

Zenekari és hangverseny hegedűk 10 frttől 100 frtig.

Régi hegedűk, olasz eredetiek utánzatai 25 forinttól 200 forintig.

==== Helicon 7.50 frt, Intona 12 frt. ====

Egysoros harmonikák 3, 4, 5, 6, 7, 8 frt és feljebb.

Kétsoros harmonikák 8 frttől 35 frtig.

Cziterák 8 frttől 50 frtig. Klarinétok 3 frttől 50 frtig.

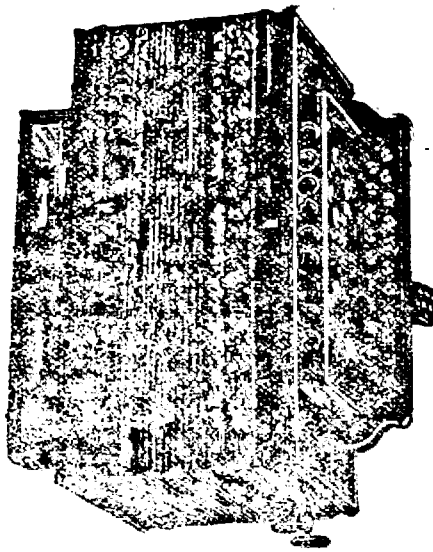
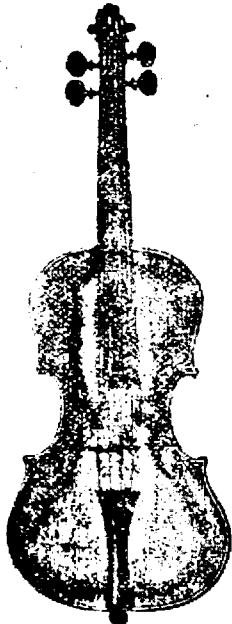
Ezenkívül mindenféle alkatrészek u. m. hegedű tokok, hangjegyartók, hangjegyállványok és a legjobb minőségű olasz húrok kaphatók a fentnevezett cégnél. — Vidéki megrendelés esetén csupán az ár megnevezése szükséges, hogy a megfelelő minőség elküldhető legyen.

STREICHER J., Arad, Tököly-tér 1.

(Katalin-fürdő épület.)

2508

Telefon szám: 189. Telefon szám: 189.

≡ A brassói portland-czement-gyár ≡

ajánlja legkitünőbb

Portland-czementjét,

felelősség mellett, folyton egyenlő és teljesen megbiz-
ható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a

legolcsóbb árban. 1829

Aradon kapható: **KARÁTSONYI ANTAL** urnál.

Olcsó amortisationalis pénzkölcsönök.

A n. t. földbirtokosok és aradbelvárosi háztulajdonosok figyelmébe aján-
lom, miszerint általam a legmagasabb értékarányig nagyon előnyös feltételek
mellett juthatnak

olcsó törlesztéses kölcsönhöz 15-50 évi amortisatlóra.

Előre semmi díjat nem számítok, régebb tartozásokat convertálok, u. sz.
kívánatra a bekebelezés költségeit is előlegezem.

Midőn hivatkozom arra, hogy több év óta nagyon számos kölcsönvevő-
nek igényeit azoknak legnagyobb meglegedésére elégittem ki, kérem tiszte-
lettel a n. é. földbirtokos és háztulajdonosokat, miszerint Önön maguk érde-
kében ügyeikkel teljes bizalommal forduljanak hozzám.

A kölcsönök 4%, 4½ és 5%-os kamatozásnak. 2721

**Daczára a jelenlegi rossz pénzügyi viszonyoknak,
az általam eszközölt kölcsönök igen előnyösek.**

SZÜCS F. VILMOS

INGATLAN ÉS FÖLDHITEL KÖLCSÖN INTÉZETE
ARADON, Fő-ut 5. szám, a Széchenyi malom átellenében.

Külön játék és diszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Uton-utfélen azt mondják,

hogy:

NEM BOLDOG A MAGYAR!

Már hogyné volna boldog, mikor oly olcsón vásárolhat, mint a

színházi

versenybazárban,

melynek párja egész Magyarországon nincsen!

Bőr pénzerszények	7 krtól.	Szines férfi ingek redős mellel	93 krtól.
Iskola táskák	15 krtól.	Férfi harisnyák párja	8 krtól.
Könyvtartó szíjjak	15 krtól.	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól.
Zsebkések	10 krtól.	Férfi trico alsó ingek	55 krtól.
Ruha és hajkefék	15 krtól.	" " nadrág	50 krtól.
Csont evőeszköz párja	15 krtól.	" " vászon nadrág	49 krtól.
Tiszta aczél evőeszköz p.	30 krtól.	Női ingek és füzök	49 krtól.
Bőr dohánytárcza	19 krtól.	Női harisnyák	12 krtól.
Gummi nadrágtartók	15 krtól.	Női keztyük	15 krtól.
Konty- és oldal-fésük	5 krtól.	Női fehér gallérok	12 krtól.
Hajcsattok és hajtuk	3 krtól.	Női fehér kezelők	15 krtól.
Bontó és sűrű-fésük	15 krtól.	Moare selyem-öv minden szinben	35 krtól.
Kepes albumok 100 lap.	40 krtól.	Női bőr-övek	30 krtól.
Piaczi vásár táskák		Női trico alsó-ingek	40 krtól.
patent amerikai bőrb.	15 krtól.	Női mosó (voal) kötök	21 krtól.
Legujabb óra szerkezetű		Fél szines szelű zseb- kendő tetzja	55 krtól.
felhuzó játékok	40 krtól.	Gyermek téli trico	30 krtól.
4 soros gallér drbja	11 kr.	Gyermek harisnyák	7 krtól.
4 soros kezelő párja	19 kr.		
Férfi ingek sima mellel	85 krtól.		
" " redős-mellel	87 krtól.		

Külön játék és diszműaru osztály 7 és 15 kros árakkal, óriási válasz-
tékban. Es sok ezer elő nem sorolt tárgy: alkalmi ajándékok,
toilett cikkek, dessert servicek, mocca garnitúrák, liquer servicek
gyertyatartók, kézi kosarak, sétabotok, fényképállványok, fogkefék,
mosdószappanok, fali disztányérok, butor és szőnyegporlók, kézi,
fali és japan legyezők, inggombok, stb. óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban 2507

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és diszműaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

!!! A LEGJOBB KÉZZEL CSOMÓZOTT SMYRNA-SZŐNYEGEK !!!

legfinomabb gyapju-anyagból, valódi növényi festékek,

a „Honi ipar“ legmagasabb vívmánya

Torontáli Szőnyeggyár.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy fenti gyár készítményeit
Arad és vidékén kizárólag csak **nálunk** szerezheti be gyári áron.

Kiváló tisztelettel

Rosenblüh H. és Társa

ARAD, Szabadság-tér és Forray-utca sarkán.

Egy uri lakás kiadó.

Bővebbet Nemess Zsigmond dr. ügyvédi irodájában (Arad, Szabadság-tér 10. szám.)

633—1900. vhsz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. tvszék és járásbírósnak különböző számú végzése folytán több ügyvédek által képviselt Kremmer Gyula, Lukesch Kamaretz & Shon, özv. Gyulai Istvánné, Weisz és Dreykultz J. A. Juhim és W. Krafft cég javára, Kremmer Józsefné ellen különböző összegekért foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1808 koronára becsült különféle házi butorok és imakönyvhöz való nyomtatványok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbírósnak különböző számú végzése folytán 3385 kor. 72 fill. tökekövetelés, ennek különböző időktől járó kamatai és összes járuléka erejéig Kremmer Józsefné m.-radnai lakásán leendő eszközzésére 1900. évi október hó 11-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul iseladatni fog.

Kelt M.-Radnán, 1900. évi szept. hó 25. napján.

Smikál

kir. bir. végrehajtó.

2765

Öz. SCHWEMMER E.

PARTI-ÁRÚ-ÜZLETE

Arad, Hunyady-utca 1. szám.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy nálam azaz öz. Schwemmer Emánuelné üzletében Hunyadi-utca 1. szám alatt kaphatók és pedig:

- egy finom női téli kabát 5 frtól kezdve feljebb finom persián gallérral;
- egy pár finom női cipő frt 1.18 kr.
- egy finom len Abrosz 83 kr;
- egy finom női posztó ruhának való 2 frt 57 kr.

Nagy raktár őszi és téli szövetekben u. m.: flanelok, Casánok, Chewiot és Trico szövetek, jó mosó Barchettok, valamint rumburgi, szepesi len- és czérna vásznak, Chiffon, Kanavász. Julet. Gradli és damaszt ágyneműek, valódi dupla damaszt asztalneműek és törölközők, női és férfi zsebkendők, Buret (ágy) garnitúrák. béles cikkek és minden e szakmába vágó áruk kaphatók. stb. stb.

Dus választék különféle férfi gyađu szövetekben.

Kiváló tisztelettel

öz. Schwemmer Emánuelné

Hunyady-utca 1. szám.

Eladó ház.

A belvárosban, Sulich Lajos-utca 7c. számú

új ház,

amely 15 évi adómentes, kedvező lefizetési feltételek mellett

eladó.

Bővebbet ugyanott a háznál.

275—1900. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1900. évi 13057. számú végzése következtében Vörös Vidor ügyvéd által képviselt Eleki első takarékpénztár javára, ifj. Puskás János ellen 940 korona s járuléka erejéig 1900. évi szeptember hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 8605 koronára becsült következő ingóságok u. m. buza, zab, kocsik, varrógép, szoba butorok, egy teljes felszerelésű locomobil és egy teljes felszerelésű cséplőgép, tizedes mérleg és tűzifecskendő nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1900. évi V. 561/2. számú végzése folytán 940 kor. tökekövetelés ennek 1900. évi június hó 6. napjától járó kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 85 kor. 20 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Silingya községhez tartozó Liget-pusztán végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközzésére 1900. évi október hó 6. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Borosjenőn, 1900. évi szeptember hó 24. napján.

Nagy,

kir. bírósági végrehajtó.

2766

24694—1900. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége bihar-püspöki máv. kavicsbányájában az 1901-ik évben végrehajtandó kavics- és homok-termelés, kocsiba rakás, kavicsréteg lefedés és ezekkel kapcsolatos összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati verseny-tárgyalást hirdet.

A munkaterv szerint az 1901-ik évben mintegy 19000 kbm. rostált és 56000 köbméter rostálatlan kavics lesz termelendő és felrakandó. Együttal biztosítani kívánja a nevezett üzletvezetőség az ezen bányában 1902. és 1903. években termelendő kavics- és homok-mennyiséget is. A mennyiségek azonban a jelenleg kiírt mennyiségnél korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek.

Az 1902. és 1903. években termelendő kavics-mennyiség a kötendő munka-egyezmény értelmében az előző év utolsó negyedében fog a szállítónak tudomására adatni.

A szállítás a m. k. államvasutaknál érvényben lévő 1896. évi 122291. sz. a. kelt általános szállítási, valamint a munka-egyezményben foglalt egyéb feltételek szerint eszközözendő.

Részletes felvilágosítás nyerhető a nagyváradai osztálymérnökségnél.

Ugyanott kapható az ajánlati mintalap is. A munkák tárgyában az ajánlati mintalapokba az egységárak bejegyzése által teendő ajánlatok legkésőbb 1900. október hó 9-ik napjának d. e. 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkári hivatalánál (Kolozsvár E. M. K. E. palota I. emelet.)

Az ajánlatokba az egységárak úgy számokkal, valamint szavakkal is kiirandók.

Vakarások vagy javításokat tartalmazó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok ivenkint 1 koronás bélyeggel látandók el és lepecsételve a következő felirattal ellátva nyújtandók be.

„Ajánlat a Bihar-püspöki kavics-termelési munkákra 24694—1900. sz.-hoz.

Megjegyeztetik, hogy csakis az összes munkákra kiterjeszkedő és fentebb megjelölt, a munkákhoz kötött feltételeket is magában foglaló ajánlati mintákon tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Minden ajánlattevő köteles 1900. évi október hó 8-án déli 12 óráig 1000 korona, azaz: Egyezer korona bányapénzt az üzletvezetőség gyűjtő-pénztárába (E. M. K. E. palota földszint) készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírosok a legutóbbi 14 napnál nem régiebb napi árfolyammal számítandók, de semmi esetre sem névértéken felül.

Távirati, vagy késve érkezett ajánlatok nem lesznek figyelembevéve.

Minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad és azt vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát fenntartja magának az üzletvezetőség, tekintet nélkül a megajánlott egységárakra.

Kolozsvár, 1900. szeptember hó 20-ikán.

Az üzletvezetőség.

Nyilvános köszönet egy kiváló szépitőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által feltalált **IBOLYA-crème** kitünő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fogadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szepilömet és májfoltokat, egyuttal biztosított, hogy széles körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitünő tisztelettel Marsatzky Adó.

Szeplő, májfolt, bíbircs bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

Ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fehér, rózsza és krém színben 60 kr.

Hajós-**IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilliom és rózsza színében tündöklő varázsos szint kölcsönöz. 1 liter 50 kr.

Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvényes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvenyészeti laboratoriumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

NEUMANN.

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe**

ARAD,

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

== Szabadság-tér 17. ==

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

== Szabadság-tér 17. ==

Tűzifa.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy tűzifaikat a mai naptól kezdve következő árak mellett árusítjuk:

4 köbméter elsőrendű cserfa	o. é. 11 frt = 22 Kor.
4 " " " tölgyfa	o. é. 10 frt = 20 Kor.
4 " " " bükkfa	o. é. 11 frt = 22 Kor.
4 " " " dorongfa	o. é. 10 frt = 20 Kor.

lány forgács ingyen hozzáadásával; házhoz szállítás a belváros területén 4 köbméterenkint 80 kr. = 1 kor. 60 fill.

Gőzgéppel aprított tűzifa.

4 köbméter elsőrendű cser vagy bükkfa fűrészelve, hasítva, házhoz szállítva és ott berakva	o. é. 14 frt = 28 kor.
4 köbméter elsőrendű cser vagy bükkfa csak felvágva (fűrészelve) házhoz szállítva és berakva	o. é. 13.20 frt = 26.40 kor.
1 öl lány tűzifa (zsendely hulladék)	3.— frt = 6 kor.
4 köbméter lány tűzifa, méter hosszban	6.— frt = 12 kor.
1 öl lány tűzifa (zsendely hulladék) aprítva, házhoz szállítva, berakva	4.50 frt = 9 kor.

Walder S. és fia és Urmánczy János

ARADON,

2759

gőzfűrész, aprítógép, épület-, mü- és tűzifa kereskedés.

STERNA.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

2386

Aradon, Andrásstér